

LETNO POROČILO KNJIŽNICE LAŠKO ZA LETO 2020

Pripravil
Matej Jazbinšek

Laško, februar 2021

Poslovno in računovodsko poročilo Knjižnice Laško za leto 2020 je sprejel Svet Knjižnice Laško na 2. seji, 3. 3. 2021.

POSLOVNO POROČILO	
I SPLOŠNI DEL	3
II POSEBNI DEL	4
1 ZAKONSKE OSNOVE ZA DELOVANJE SPLOŠNIH KNJIŽNIC	4
2 DOLGOROČNI CILJI RAZVOJA NAŠEGA KNJIŽNICARSTVA	5
3 IZPOLNJEVANJE CILJEV – PROGRAMA ZA LETO 2020	6
3.1 ORGANIZACIJSKI, PRAVNI, UPRAVNI IN RAČUNOVODSKI DOGODKI	6
3.1.1 Koronavirus	7
3.2 POGOJI ZA DELO NAŠIH KNJIŽNIC	7
3.2.1 Prostorska problematika in nakup osnovnih sredstev.....	7
3.2.2 Kader in dogodki na kadrovske področju	8
3.2.3 Temeljno knjižnično gradivo in prirast	9
3.2.4 Računalniška opremljenost.....	10
3.3 DELO NAŠIH KNJIŽNIC Z UPORABNIKI	11
3.3.1 Odprtost knjižnic.....	11
3.3.2 Članstvo in obisk naših knjižnic	11
3.3.3 Izposoja na dom in v knjižnici	13
3.3.4 Informacijsko delo in računalniške usluge	14
3.3.5 Prireditvena dejavnost	15
3.3.6 Univerza za tretje življenjsko obdobje pri Knjižnici Laško.....	16
3.4 DRUGA DELA IN AKTIVNOSTI.....	17
3.4.1 Domoznanstvo	17
3.4.2 Izredna strokovna in tehnična dela.....	18
3.4.3 Posavska potujoča knjižnica	20
3.4.4 Sodelovanje z drugimi institucijami, društvi in posamezniki v kraju in širše	20
3.4.5 Stiki z javnostmi	21
3.4.6 Izobraževanje zaposlenih.....	21
3.5 OBRAZLOŽITEV REALIZACIJE FINANČNEGA NAČRTA	22
4 DOSEGANJE ZASTAVLJENIH CILJEV	23
5 DOSEGANJE CILJEV V PRIMERJAVI S PRETEKLIM LETOM	24
6 GOSPODARNOST IN UČINKOVITOST POSLOVANJA GLEDE NA STANDARDE	
IN NEKATERA SLOVENSKA POVPREČJA	25
7 OCENA DELOVANJA SISTEMA NOTRANJEGA NADZORA.....	25
8 POJASNILA NA PODROČJIH, KJER NISO BILI DOSEŽENI CILJI	25
9 NAŠA KNJIŽNICA V OKOLJU	26
 Priloga: Obrazložitev investicij Knjižnice Laško v letu 2020	 28
 RAČUNOVODSKO POROČILO - BILANCA STANJA na dan 31. 12. 2020	 29

I SPLOŠNI DEL

Naziv: Knjižnica Laško
Naslov: Aškerčev trg 4, 3270 Laško
Telefon; faks: 73 44 300; 73 44 303
E-pošta: info@knjiznica-lasko.si **Spletna stran:** www.knjiznica-lasko.si
Transakcijski račun: 01257-6030371663 UJP Žalec
Davčna in matična številka: 72905689, 5966949
Direktor: Matej Jazbinšek, dipl. komparativist in sociolog kulture, višji bibliotekar
tel.: 73 44 302, e-pošta: matej.jazbinsek@knjiznica-lasko.si

Knjižnica Laško je osrednja knjižnica, ki deluje na območju občin Laško in Radeče.

Njeno mrežo sestavljajo enote:

Knjižnica Laško – osrednja knjižnica

Aškerčev trg 4, Laško; tel. 03 73 44 300, e-pošta: info@knjiznica-lasko.si

Knjižnica Radeče – krajevna knjižnica

Ulica OF 2, Radeče; tel. 03 56 87 110, e-pošta: radece@knjiznica-lasko.si

Knjižnica Rimske Toplice – krajevna knjižnica

Aškerčeva 6, Rimske Toplice; tel. 03 734 0350, e-pošta: rimske.toplice@knjiznica-lasko.si

Izposojevališče Šentrupert, Šentrupert 91, Šentrupert

Izposojevališče Zidani Most, Dom svobode, Zidani Most 12, Zidani Most

Izposojevališče Jurklošter, Lahov graben 6a, Jurklošter

Organiziranost zavoda, kratka predstavitev in zgodovina:

Knjižnica Laško razpolaga skupno s **1.060 m² prostora** (Laško 550 m², Radeče 200 m², Rimske Toplice 200 m², izposojevališča 110 m²) ter zaposluje vključno z direktorjem **8,2 strokovnega delavca** in **1 tehničnega delavca**. Razpolaga s **118.297 enotami** knjižničnega gradiva, v l. 2020 je znašal **prirast 3.216 enot**. Lani so imele vse knjižnice skupno **3.756 aktivnih članov**, ki so nas **obiskali 61.943-krat**, preko spletne strani pa **11.983-krat**. Na dom in v knjižnici so si skupno **izposodili 151.848 enot knjižničnega gradiva**. Zavod izvaja pestro prireditveno dejavnost, lani smo organizirali **202 prireditvi za odrasle in otroke**, ki jih je obiskalo **4.297 občanov**. V okviru knjižnice deluje tudi **Univerza za tretje življenjsko obdobje**, ki je imela v l. 2020 **115 rednih udeležencev**, pri katerih smo v okviru **43 srečanj** zabeležili **502 obiska**. Razvijamo tudi knjižnično-informacijsko dejavnost s pomočjo 20 računalnikov, namenjenih uporabnikom. Dejavnost knjižnice od njenih začetkov do konca l. 2013 je popisana v knjigi z naslovom *Premišljena hiša z veliko domišljije*.

Knjižnica Laško je del slovenskega knjižnično-informacijskega sistema, ki ga povezuje računalniški informacijski sistem COBISS, dejavnost pa določajo knjižničarska zakonodaja in standardi za splošne knjižnice. Financirata nas pretežno občini ustanoviteljici, s strani ministrstva za kulturo pa je sofinanciran nakup knjižničnega gradiva, ki je finančno nizek.

Knjižnica Laško ima kot zavod več kot 20-letno zgodovino in je med zadnjimi v slovenskem prostoru začela delovati s profesionalnim kadrom, in sicer šele leta 1976. **Sedaj sodi glede na število prebivalcev, ki jim je namenjena, med manjše, a sorazmerno dobro razvite slovenske knjižnice**. S temeljnim knjižničnim gradivom dosegamo standarde, vedno manj z nakupom novosti, še manj pa s kadri in prostori. Od leta 1996 dalje smo bili na prostorskem področju deležni precejšnjih izboljšav v celotni mreži, in sicer v Laškem cca. 350 m² obnovljenih površin v letih 1999 in 2005, v Radečah 200 m² obnovljenih površin leta 2002 ter v Rimskih Toplicah 200 m² novih površin v letu 2010. Odtlej novih investicij na prostorskem področju ni več, knjižnica v Laškem pa je zaradi premajhnih in nefunkcionalnih prostorov v vedno večjih prostorskih težavah. Za nadaljnji razvoj Knjižnice Laško je občutno povečanje prostorov nujno, in to čim prej.

Knjižnica Laško je za redni program in za investicije v l. 2020 porabila 415.422,88 eur.

Direktor Matej Jazbinšek je bil imenovan 20. 6. 2019, člani Sveta Knjižnice Laško pa so:

predstavniki ustanoviteljic: Jerica Laznik Mokotar, Barbka Rode, Breda Šuligoj (od januarja 2019);

predstavniki uporabnikov: Darko Berus, Nuša Konec Juričič, Roman Tušek;

predstavniki zaposlenih: Tjaša Mladovan, Gabrijela Pirš, Barbara Rančigaj (predsednica sveta).

Dejavnosti in naloge Knjižnice Laško kot javne službe opredeljuje Zakon o knjižničarstvu, ki v 2. členu navaja naslednje dejavnosti:

- zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva,
- zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij,
- izdelovanje knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov,
- posredovanje bibliografskih in drugih informacijskih proizvodov in storitev,
- sodelovanje v medknjižnični izposoji in posredovanju informacij,
- pridobivanje in izobraževanje uporabnikov,
- informacijsko opismenjevanje,
- varovanje knjižničnega gradiva, ki je kulturni spomenik,
- drugo bibliotekarsko, dokumentacijsko in informacijsko delo.

V 16. členu pa zakon še posebej govori o splošnih knjižnicah, ki poleg nalog iz 2. člena tega zakona v svojem okolju opravljajo še naslednje:

- sodelujejo v vseživljenjskem izobraževanju,
- zbirajo, obdelujejo, varujejo in posredujejo domoznansko gradivo,
- zagotavljajo dostopnost in rabo gradiv javnih oblasti, ki so splošno dostopna na elektronskih medijih,
- organizirajo posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle, ki so namenjene spodbujanju bralne kulture,
- organizirajo posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle s posebnimi potrebami,
- organizirajo kulturne prireditve, ki so povezane z njihovo dejavnostjo.

16. člen Zakona o knjižničarstvu določa tudi, da so splošne knjižnice vključene v nacionalni vzajemni bibliografski sistem.

II POSEBNI DEL

1 ZAKONSKE OSNOVE ZA DELOVANJE SPLOŠNIH KNJIŽNIC

Knjižničarsko dejavnost urejajo zakonske in druge pravne podlage:

- Odlok o ustanovitvi JZ Knjižnica Laško (UL RS 157/20),
- Zakon o knjižničarstvu (UL RS 87/01) ter Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o knjižničarstvu (ZKnj-1A) (UL RS 92/15),
- Pravilnik o načinu določanja skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost v več občinah in stroškov knjižnic (UL RS 19/03),
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (UL RS 29/03),
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (UL RS 73/03, 70/08, 80/12),
- Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah (UL RS 88/03),
- Pravilnik o razvidu knjižnic (UL RS 74/17),
- Pravilnik o načinu izvajanja financiranja javnih zavodov, javnih skladov in javnih agencij na področju kulture (UL RS 85/10),
- Pravilnik o strokovnih nazivih v knjižnični dejavnosti (UL RS 65/16),
- Pravilnik o bibliotekarskem izpitu (UL RS 75/16),
- Pravilnik o izdaji dovoljenja za vzajemno katalogizacijo (UL RS 107/08, 6/11),
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice 2018–2028,
- Pravilnik o izvajanju knjižničnega nadomestila (UL RS 38/16 in 1/17),
- Navodilo za izločanje in odpis knjižničnega gradiva (NUK 12. 6. 2012),
- Statut Zveze bibliotekarskih društev Slovenije (UL RS št. 37/09),
- Model brezplačne medknjižnične izposoje med knjižnicami osrednjeslovenskega prostora,
- Kolektivna pogodba za kulturne dejavnosti v RS (UL RS 45/1994 s spremembami),
- Kolektivna pogodba za javni sektor KPJS (UL 57/08 s spremembami),
- Nacionalni program za kulturo 2014–2017 (trenutno ne obstaja veljaven tovrstni akt, zato smiselno še vedno uporabljamo določila že pretečenega).

Knjižničarstvo urejajo tudi Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (UL RS 96/2002 s spremembami), Zakon o javnih zavodih (UL RS 12/91 s spremembami), Zakon o lokalni samoupravi (UL RS 72/93 s spremembami), Zakon o varnosti in zdravju pri delu (UL RS 43/11), Zakon o avtorski

in sorodnih pravicah (UL RS 21/95 s spremembami), Zakon o varstvu osebnih podatkov (UL RS 86/04, 113/05, 51/07, 67/07), Splošna uredba o varstvu podatkov (GDPR) in druga zakonodaja, nanašajoča se na delo in poslovanje zavodov. Pri svojem delovanju se knjižnice ravnavajo tudi v skladu z Etičnim kodeksom slovenskih knjižničarjev (1995) in Manifestom o splošnih knjižnicah (IFLA/Unesco, 1994).

Plače ureja plačna zakonodaja za javni sektor in področna zakonodaja.

Knjižnica ureja svoje poslovanje tudi s Pravilnikom o splošnih pogojih poslovanja.

Za potrebe poročanja in načrtovanja Knjižnica Laško vsako leto pripravi naslednje dokumente:

- Poslovno poročilo,
- Letni načrt dela,
- Letni načrt nakupa knjižničnega gradiva,
- Seznam gradiva, kupljenega iz sredstev Ministrstva za kulturo.

2 DOLGOROČNI CILJI RAZVOJA NAŠEGA KNJIŽNIČARSTVA

Osnova za oblikovanje dolgoročnih ciljev splošnega knjižničarstva na območju občin Laško in Radeče sta bila temeljna nacionalna strateška dokumenta za to področje – Nacionalni program za kulturo 2014–2017 in Strategija razvoja splošnih knjižnic 2013–2020. (oba nova dokumenta sta v pripravi)

Iz teh izhajajo splošni cilji razvoja knjižnične dejavnosti, za dosego katerih si prizadevamo:

- Zagotoviti splošen dostop do knjižničnega gradiva na vseh nosilcih, od klasičnih do elektronskih publikacij, knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov za namene vseh vrst izobraževanja, informiranja in kulturne rasti občanov v vseh življenjskih obdobjih.
- Zagotoviti primerno strokovno pomoč, svetovanje, informiranje, informacijsko opismenjevanje, bibliopedagoško vzgojo in širjenje bralne kulture s strani knjižničnega kadra.
- Posodabljanje informacijsko tehnologijo in povečevati oddaljen dostop do knjižnic.
- Pripomoči k enakopravnosti, demokratičnosti, kulturni blaginji v okolju delovanja ter soustvarjati možnosti za kvalitetnejše življenje tako posameznika kot tudi skupnosti.

V Strateškem načrtu Knjižnice Laško 2014–2019 pa so bili najbolj izpostavljeni sledeči cilji:

- Ohranjanje doseženega nivoja, številčnosti in uporabe klasičnih knjižničnih dejavnosti in storitev ter uvajanje novih, predvsem na področju e-storitev, vseživljenjskega učenja, informacijskega opismenjevanja, projektnega dela, dela z mladimi in dejavnosti na področju bralne pismenosti.
- Povečanje prostorov osrednje knjižnice v Laškem oz. nadaljevanje prizadevanj za umestitev prizidka h knjižnici.
- Razvoj mreže Knjižnice Laško, pri čemer mislimo na najbolj optimalno zagotavljanje dostopnosti do knjižničnih storitev vsem občanom.
- Nadaljevanje razvoja domoznanske dejavnosti v smislu ohranjanja vloge knjižnice kot povezovalnega akterja domoznanske dejavnosti v okolju.

Cilje za zagotavljanje pogojev za delovanje knjižnic nam določajo zakonodaja in standardi.

Standardi za splošne knjižnice 2018–2028 dajejo velik poudarek na t. i. knjižnične vloge, ob tem pa še vedno ohranjajo tudi merljive kazalnike. Osnovni so:

- **Povečanje prostorov v celotni mreži na cca 2.100 m²** s standardi predpisanih površin. Gre predvsem za knjižnične prostore osrednje knjižnice v Laškem in krajevne v Radečah. Trenutno je uporabna površina naših knjižnic cca **1.050 m²**, kar je polovično doseganje standardov.
- **Število zaposlenih** naj bi se približevalo standardom, po katerih naj bi Knjižnici Laško pripadalo **14,5 zaposlenega**. V letu 2020 je bilo zaposlenih 9,2 EPZ.
- **Temeljna zaloga 4 knjige** na občana je dosežena. Krajevna knjižnica naj bi imela najmanj 30 naslovov periodike, kar dosegamo, razen v izposojevališčih. Letni nakup naj bi znašal 250 knjig na 1.000 prebivalcev, kar ne dosegamo zaradi prenizkih sredstev.
- **Na 1.000 prebivalcev** naj bi bilo dostopno **1 uporabniško računalniško mesto**, kar dosegamo. Treba pa je opozoriti, da gre za zastarelo opremo, ki je zaradi prenizkih namenskih sredstev ne zmoremo redno zamenjevati.

3 IZPOLNJEVANJE CILJEV - PROGRAMA ZA LETO 2020

Letni načrt dela v Knjižnici Laško ne oblikujemo zgolj kot akcijski plan konkretnega dela vsakega leta, ampak sploh na določenih področjih kot širok nabor nalog oz. ciljev (tudi za daljše kot enoletno obdobje). Redna knjižnična dejavnost, glede na konkretno kadrovske zasedenost, zahteva usmerjanje večine razpoložljivega časa vseh zaposlenih v te naloge. Letošnje leto je bilo izredno, saj je zaradi epidemije zahtevalo večino časa izredno organizacijo redne dejavnosti, številne klasične knjižnične dejavnosti so bile onemogočene. Nekateri zaposleni v času epidemije niso bili vključeni v delovni proces zaradi čakanja na delo ali varstva otrok (višja sila) ter bolniške odsotnosti zaradi okužbe (ena zaposlena). Zaradi vseh naštetih omejitev smo morali izbirati in izpolniti prioritete naloge. Dejavnosti, ki zahtevajo neposreden stik z uporabniki (bibliopedagoška in prireditvena dejavnost, UTŽO ipd.), pa so bile okrnjene zaradi zunanje situacije. Kljub temu si bomo l. 2020 zapomnili tudi po začetku delovanja Posavske potujoče knjižnice.

Doseganje zastavljenih ciljev po posameznih področjih analiziramo v 4. poglavju.

3.1 ORGANIZACIJSKI, PRAVNI, UPRAVNI IN RAČUNOVODSKI DOGODKI

V letu 2020 je imel **Svet Knjižnice Laško** v stari sestavi še eno sejo (mandat 2016–2020), na kateri je sprejel Poslovno in računovodsko poročilo Knjižnice Laško za leto 2019, dal soglasje k Planu dela in Finančnemu planu za leto 2020, soglasje h Kadrovskemu načrtu, ocenil uspešnost direktorja, sprejel cenik storitev ter se seznanil s koledarjem redne letne odprtosti in poročili o odpisu osnovnih sredstev in knjižničnega gradiva.

Po vseh potrebnih postopkih se je na ustanovni seji 24. junija formiral **nov sestav Sveta Knjižnice Laško**, ki ima 4 nove člane: Darko Berus, Tjaša Mladovan, Jerica Laznik Mokotar in Barbka Rode. Nova predsednica Sveta Knjižnice Laško je Barbara Rančigaj, zaposlena v knjižnici. Poleg ustanovne je imel svet še eno korespondenčno sejo, na kateri je sprejel Pravilnik o splošnih pogojih poslovanja Knjižnice Laško in Cenik storitev Knjižnice Laško za leto 2021 ter soglašal z novelacijo Finančnega načrta knjižnice Laško za leto 2020 in s Koledarjem redne letne odprtosti Knjižnice Laško za leto 2021. V Knjižnici Laško smo tudi pripravili **nov Odlok o ustanovitvi Javnega zavoda Knjižnica Laško**, ki sta ga sprejela občinska sveta obeh občin ustanoviteljic in je bil oktobra objavljen v Uradnem listu. Glavni namen za nov dokument je bila ustanovitev nove organizacijske enote Posavske potujoče knjižnice; ob tej priložnosti pa smo posodobili odlok tudi z določili iz statuta, ki smo ga skladno z zakonodajo ob tej priložnosti tudi ukinili.

Na področju **varstva osebnih podatkov** bistvenih sprememb ni bilo.

Na področju **varstva pri delu** smo v Laškem odpravili pomanjkljivosti na električnih inštalacijah opravili obdobjni pregled in preizkus električnih inštalacij, prav tako v Rimskih Toplicah. V Radečah je bil opravljen pregled varnostne razsvetljave. Zaradi situacije v zvezi z novim koronavirusom smo skladno s tem sprejeli novo oceno tveganja in izjavo o varnosti ter sodelovali pri pripravi občinskega načrta zaščite in reševanja ter sprejeli Načrt dejavnosti Knjižnice Laško ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh. V decembru je ureditev dela z uporabniki v naši osrednji knjižnici preverila zdravstvena inšpektorica, ki je ugotovila primerno upoštevanje ukrepov zaradi epidemije koronavirusa.

Največja posebnost z **organizacijskega vidika** v l. 2020 je bil vpliv **koronavirusa** ter epidemije in ukrepov na delovanje knjižnice, kar obravnavamo v posebnem podpoglavju.

Na **računovodskem področju** smo sredi leta pripravili vsakoletno polletno finančno poročilo in ob koncu leta novelacijo finančnega načrta (na to smo bili opozorjeni s strani revizorke), s katero je korespondenčno soglašal svet knjižnice. V letu 2020 je bilo izvedeno še tretje povišanje plač (s l. 9.) za nekatere zaposlene, kot posledica dviga plačnih razredov. Ena zaposlena je redno napredovala. Po več kot desetih letih so bile zaposlene s l. 7. spet upravičene do redne delovne uspešnosti (ocenjevanja in

izplačilo za polletno obdobje je bilo izvedeno v l. 2020). Skladno z navodili države in ustanoviteljev smo zaposlenim izplačali tudi krizni dodatek za čas trajanja epidemije.

Knjižno in neknjižno gradivo je po novih **nabavah v skupni vrednosti 57.525,92 EUR** in rednem **odpisu gradiva v vrednosti 9.701,78 EUR** naraslo skupno z vrednosti 1.472.739,34 EUR na **1.520.563,48 EUR** (od tega odpade na Laško 1.186.469,56 EUR, na Radeče pa 334.093,92 EUR). V proračunu Občine Laško smo imeli zagotovljena enaka sredstva za materialne stroške in knjižnično gradivo kot predhodno leto ter 5.000 EUR več sredstev za nakup osnovnih sredstev (zamenjava klima naprav v podstrešnem prostoru). V proračunu Občine Radeče smo imeli zagotovljenih 1.000 EUR več kot predhodno leto za nakup knjižničnega gradiva (10.000 EUR) in 12.300 EUR sredstev za postavko Posavska potujoča knjižnica (strošek investicije in rednega delovanja).

Sodelovali smo z občinskima upravama pri pripravi občinskih proračunov oz. rebalansov za l. 2021 in se uskladili glede financiranja knjižnične dejavnosti v tem letu.

3.1.1 Koronavirus

V času spomladanske epidemije je bila knjižnica za obiskovalce zaprta od **13. marca do 4. maja (52 dni)**, jeseni pa od **24. oktobra do 2. novembra (10 dni)**; skupaj **62 dni**. Spomladi smo od 15. aprila dalje, prav tako pa v času jesenskega zaprtja omogočili **brezstični prevzem naročenega knjižničnega gradiva** (po rednem ali prilagojenem delovnem času). V maju, ko smo osrednjo in krajevni knjižnici odprli po prilagojenem odpiralnem času, izposojevališča pa so ostala še zaprta, je bila prve tri tedne dovoljena le **pultna izposoja**. Od zadnjega majskega tedna so obiskovalci spet smeli iti med police in si sami izbrati knjižnično gradivo, z junijem pa so predčasno naše knjižnice obratovale po poletnem delovnem času, odprli smo izposojevališča. Jeseni, razen enega tedna brezstične izposoje v krajevnih knjižnicah in občasnega zaprtja izposojevališč, sprememb v delovanju naših knjižnic ni bilo.

V času epidemije, torej večino leta, smo morali upoštevati številna **navodila NIJZ** (z različno intenzivnostjo): obvezno razkuževanje rok in uporaba obraznih mask, upoštevanje fizične razdalje in omejenega števila oseb v prostoru. Vzpostaviti smo morali ločeno pot za vrnjeno in izposojeno gradivo ter uvesti karanteno za vrnjene knjige. Uporaba čitalnice in računalnikov je bila prepovedana, tudi zbiranje oseb in posledično številne dejavnosti, sploh v zaprtih prostorih, so bile večinoma prepovedane.

Predvsem v spomladanskem času epidemije smo se intenzivno posvetili **dejavnostim na daljavo za uporabnike**: možnost spletnega vpisa, porast uporabe Biblos-a, objave na spletni strani in FB – tudi z domoznanskimi vsebinami, informacije in pomoč po telefonu. V knjižnicah je potekalo urejanje knjižničnih zbirk, pripravljena je bila razstava o Avguštinu Stegenšku in opravljeni bibliografski zapisi za domoznanske članke. Tekle so tudi aktivnosti v zvezi s Posavsko potujočo knjižnico. V času jesenske epidemije so bile naše knjižnice odprte večino časa, zato ta val ni imel tako velikega vpliva na delo zaposlenih, saj je tudi v teh mesecih večino le-tega predstavljala neposredna izposoja knjižničnega gradiva uporabnikom.

3.2 POGOJI ZA DELO NAŠIH KNJIŽNIC

3.2.1 Prostorska problematika in nakup osnovnih sredstev

Na **prostorskem področju** se situacija glede povečanja prostorov knjižnice v Laškem v letu 2020 ni spremenila, v določeni meri tudi zaradi epidemije, ko ni bilo mogoče reševati tovrstnih strateških izzivov. Enako velja tudi glede dodatnega skladišča za namestitev knjižničnega gradiva. Zaradi tega bo ta problematika še toliko večji izziv v tekočem letu.

Spremljali smo aktivnosti v zvezi z občinskim projektom ureditve starega mestnega jedra ter poslali pripombe oz. predloge na predstavljen projekt.

Pri **vzdrževalnih delih** smo v Laškem zaradi nižjih materialnih stroškov zaradi epidemije v dogovoru z ustanoviteljem izvedli pleskanje celotnega objekta, kar je bilo že zelo potrebno, saj je bilo v takšnem obsegu izvedeno prvič po adaptaciji l. 2005. V Radečah smo morali izvesti v manjšem obsegu popravilo fasade (zamenjava odpadle fasadne plošče), Komunala Radeče pa je za silo popravila najnevarnejši del tlaka pred knjižnico.

Ob koncu leta je nekaj površinske škode na objektu knjižnice v Laškem povzročil potres (kar je v postopkih ocenjevanja pristojnih služb v l. 2021).

Na nivoju **knjižnične mreže** ni bilo sprememb. V okviru knjižnične dejavnosti na območju občine Radeče smo uspešno zaključili projekt vzpostavitve **Posavske potujoče knjižnice**, ki je oktobra začela redno delovati in jo predstavljamo v posebnem poglavju.

Izvedli smo nekaj nujnih investicij:

- Za **Knjižnico Laško** smo namestili dve novi klima napravi za podstrešni prireditveni prostor (kar smo načrtovali že nekaj časa) in premontirali dve še delujoči v domoznanski prostor in računalniško učilnico. Kupili smo štiri nove računalnike za zaposlene.
- Za **Knjižnico Rimske Toplice** smo kupili računalnik za zaposleno in manjši hladilnik.
- Tudi za **Knjižnico Radeče** smo kupili računalnik za zaposleno in manjši hladilnik.
- Zaradi epidemije smo morali opremiti naše knjižnice z razkuževalnimi postajami (za uporabnike ob vstopu v knjižnico): manjši postaji za Radeče in Rimske Toplice smo nabavili, večjo za Laško pa najeli. Izposojevalne pulte v vseh treh knjižnicah smo morali opremiti s pleksi zaščitami, kar ne prikazujemo pri investicijah, ampak pri materialnih stroških kot nabavo drobnega materiala.

3.2.2 Kader in dogodki na kadrovskem področju

Večji del leta 2020 je bilo v Knjižnici Laško zaposlenega 9,2 delavca, in sicer 8,2 strokovnega delavca – skupaj z direktorjem; 0,5 računovodkinje za celoten zavod in 0,5 čistilke za Knjižnico Laško. Zaposleni so bili naslednji delavci:

- bibliotekarka (bibliotekarska specialistka) – vodenje del v COBISS-u, sodelovanje pri nabavi, organizaciji dela v domoznanstvu, izvajalka strokovno urejevalnih del, informatorka;
- bibliotekarka (višja b.) – informatorka, izvajalka strokovno urejevalnih del in izvajalka prireditev;
- bibliotekarka (samostojna b.) – informatorka, izvajalka strokovno urejevalnih del in del na računalniškem področju, izposojevalka ter izvajalka prireditev;
- višja knjižničarka (samostojna b. sodelavka) (0,5 EPZ) – informatorka, izposojevalka ter organizatorica in izvajalka prireditev za odrasle in otroke v Knj. Radeče; delavka je polovično upokojena;
- višja knjižničarka (0,63 EPZ) – informatorka, izposojevalka ter organizatorica in izvajalka prireditev za otroke v Knj. Radeče – in knjižničarka (0,12 EPZ) v Laškem (kombinirano delovno mesto);
- knjižničarka (samostojna knjižničarska referentka) – izposojevalka gradiv v knjižnici v Laškem, svetovalka, izvajalka prireditev za otroke;
- knjižničarka (k. referentka) – izposojevalka gradiv v Laškem in Rimskih Toplicah, opravlja še pomožna strokovna dela ter sodeluje pri izvajanju prireditev;
- knjižničarka (samostojna k. referentka) (0,5 EPZ) – zadolžena za računalniški vnos knjižničnih novosti, odpis gradiv, vsebinsko kontrolo računov, sivo literaturo; delavka je polovično upokojena;
- računovodkinja in bibliotekarka (bibliotekarka) (kombinirano delovno mesto);
- čistilka (0,5 EPZ) – opravlja tudi zaščito knjižnega gradiva in kurirska dela;
- direktor, dipl. komparativist in sociolog kulture (višji b.) – strokovno in poslovno vodi zavod, skrbi za primerne pogoje dela, vodi nabavo knjižničnega gradiva, organizacijo delovnega procesa in izposoje, prireditev za odrasle v Laškem in Rimskih Toplicah ter domoznanstvo.

Pogodbno in študentsko delo:

Za vzdrževanje in razvijanje računalniškega sistema v najmanjšem nujnem obsegu še naprej skrbi pogodbeni delavec, prav tako za 3-urno izposojevalno delo otrokom v knjižnici v Šentrupertu ter za 3-urno izposojevalno delo v Zidanem Mostu in Jurkloštru. Študentka opravlja redno izposojevalno delo v Šentrupertu 2 uri tedensko. Čiščenje knjižnice v Radečah izvaja servis.

Zaposleni:

Izvedli smo letne razgovore in letna ocenjevanja. S 1. 4. je redno napredovala 1 zaposlena (glede na zakonodajo je bil višji plačni razred upoštevan s plačo za december 2020). S 1. 7. se je spet začela ocenjevati **redna delovna uspešnost**, ki je bila prvič izplačana po šestmesečnem obdobju februarja 2021. Dvakrat v tem letu so zaposlene dobile izplačan dodatek za krizne razmere.

V skladu z zakonodajo je bilo izvedeno usposabljanje 4 zaposlenih iz gašenja začetnih požarov in izvajanja evakuacije. Dve zaposleni sta bili napoteni na obdobjni zdravstveni pregled. Zaradi epidemije je bilo kar nekaj **interventnih oblik odsotnosti zaposlenih**, in sicer varstvo otrok in čakanje na delo (skupaj 17,4 %). Spomladi je bila epidemija razglašena 53 delovnih dni in jeseni prav tako. To je skupaj 106 delovnih dni, kar pomeni pri 11 zaposlenih 1.166 delovnih dni. Kadrovska situacijo v času epidemije ponazarjamo v tabeli.

Tabela: Kadrovska situacija v l. 2020 v Knjižnici Laško v času epidemije

	marec-maj	oktober-december	skupaj	odstotek
št. delovnih dni	583 (53)	583 (53)	1166	
delo	344	445	789	67,7
letni dopust	95	58	153	13,1
čakanje na delo	119	18	137	11,7
varstvo otrok	24	42	66	5,7
bolniška	1	20	21	1,8
SKUPAJ	583	583	1166	100

Število zaposlenih je že sicer za izvajanje rednih nalog prenizko, kar potrjuje nedoseganje pogojev za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe in standardov za splošne knjižnice. Ukrepi zaradi epidemije so nam večino leta vzeli cca dvakrat več časa za osnovna opravila pri izposoji knjižničnega gradiva (karantena gradiva, omejitve za uporabnike, telefonsko naročanje gradiva ipd.). Ob zgoraj navedenih odsotnostih in tudi upoštevanju navodil, da je zaželen čim manjša prisotnost zaposlenih na delovnem mestu (zaradi stikov), nismo imeli veliko manevrskega prostora pri kadrovski in časovni razpoložljivosti za opravljanje dodatnih opravil poleg osnovne dejavnosti za uporabnike, ki je bila dovoljena. Ob bolniških in drugih nujnih odsotnostih (varstvo otrok, karantena) je bilo občasno težavno že zagotavljanje prisotnosti za osnovne naloge. Ob tem velja še poudariti, da so druge naloge (nabava in obdelava knjižničnega gradiva, računovodstvo, kadrovske zadeve in druge naloge direktorja) zahtevale enako časa in energije kot v "normalnem" delovanju knjižnice, pogosto ob interventnih in zahtevnih ukrepih celo več.

3.2.3 Temeljno knjižnično gradivo in prirast

Tabela: Knjižnična zaloga na dan 31. 12 .2020

knjižnica	zaloga – stanje 31. 12. 2020			
	knjige	serijske publikacije – letniki	neknjižno gradivo	SKUPAJ
Laško	61.861	1.836	5.286	68.983
Radeče	24.096	216	1.293	25.605
Rimske Toplice	17.608	200	873	18.681
izposojevališča	4.872	60	96	5.028
SKUPAJ	108.437	2.312	7.548	118.297

Konec leta smo imeli v vseh knjižnicah skupaj 118.297 enot temeljne knjižnične zaloge. Odpis je v letu 2020 znašal 1.609 enot.

Nabava in obdelava knjižničnega gradiva potekata centralno v Knjižnici Laško. Ker smo omejeni s sredstvi (pa tudi s prostorom), določeno domoznansko, čitalniško ter zahtevnejše strokovno in leposlovno gradivo kupujemo v enem izvodu za osrednjo knjižnico, nato pa kroži po enotah oz. ga po potrebi medoddelčno izposojamo. Lani smo v četrtinskem deležu za 27 izvodov zahtevnejšega čitalniškega in strokovnega gradiva za osrednjo knjižnico bremenili tudi radeška sredstva (338,76 eur). Kolekcije knjižnih novosti za izposojevališča v Jurklostru, Šentrupertu in Zidanem Mostu krožijo – zamenjamo jih trikrat letno. Te zbirke dopolnjujemo tudi s preseljenimi kolekcijami iz osrednje knjižnice in s sprotno izposojajo gradiv, ki jih potrebujejo tamkajšnji člani. Ažurno smo izvajali nabavo predlaganega gradiva s strani uporabnikov (po presoji) in pregledovali knjižne darove, ki smo jih namenili za zamenjavo dotrajanega gradiva, bibliobus ali bukvarno.

Tabela: Prirast po vrstah gradiva v letu 2020 – število enot

knjižnica	nakup knjižničnega gradiva			darovi- skupaj	skupen prirast v letu 2020			
	knjižno gradivo	neknjižno gradivo	SKUPAJ		knjige	serijske publikacije	neknjižno gradivo	SKUPAJ
Laško	1.666	76	1.742	93	1.638	117	80	1.835
Radeče	685	24	709	40	688	34	27	749
Rimske T.	420	12	432	49	445	22	14	481
Izposojevališča	136	0	136	15	144	7	0	151
SKUPAJ	2.907	112	3.019	197	2.915	180	121	3.216

(op.: V prvem delu tabele (nakup) so v rubriki 'knjižno gradivo' upoštevane knjige in serijske publikacije skupaj.)

V letu 2020 smo **kupili 3.019 enot knjižničnega gradiva, 197 enot pa je bilo podarjenih**, skupno je znašal **prirast 3.216 enot**. Za nakup smo porabili **68.592,58 EUR**, in sicer 30.000,00 EUR Občine Laško, 10.000,00 EUR Občine Radeče, 5.915,58 EUR lastnih sredstev in 22.677,00 EUR sredstev ministrstva za kulturo. V ta znesek je všteti tudi strošek naročnine na e-baze, e-knjige in licence (Biblos) ter zvočne knjige in licence (Audibook). Pri nakupu knjižničnega gradiva smo izposlovali skupen popust v vrednosti 7.944,85 EUR.

V prijavi na neposredni poziv za nakup knjižničnega gradiva smo glede na standarde načrtovali nakup 270 enot knjižničnega gradiva na 1.000 prebivalcev, kar je skupno 4.850 enot. Zaradi precej nižjih sredstev ministrstva (od potrebnih za nakup, ki bi ustrezal standardom) smo ga že v planu znižali na 3.253 enot. Sicer smo se pri načrtovanju in realizaciji držali vseh zahtev poziva Ministrstva za kulturo (MK).

Razmerje v nakupu naslovov med strokovno literaturo in leposlovjem je bilo 52,7 : 47,3, med literaturo za odrasle in otroke pa 69,1 : 30,9. Kupili smo predpisano število z MK in Javne agencije za knjigo podprtih publikacij, del s področja slovenistike, humanistike in kvalitetnejših prevodov. Podrobnejša struktura nabavljenih izvodov je razvidna iz tabele.

Tabela: Prirast knjižničnega gradiva (izvodi) po strokovni klasifikaciji (UDK) v letu 2020

UDK	0	1	2	3	5	6	7	80	82.0	82 leposlovje	9	SKUPAJ
št. enot	280	162	36	142	118	179	302	22	24	1.808	143	3.216

Razlaga strokovnih skupin po UDK:

0 – enciklopedije, računalništvo; 1 – filozofija, psihologija, etika; 2 – verstva; 3 – družboslovje, ekonomija, pravo; 5 – naravoslovje; 6 – uporabne vede, medicina, tehnika, kmetijstvo; 7 – arhitektura, umetnost, glasba, šport, videoposnetki, glasbeni posnetki; 80 – jezikoslovje, 82.01/09 – literarna teorija in zgodovina, 82 – leposlovje, 9 – zgodovina, zemljepis, domoznanstvo.

Na nivoju območnosti (območje 12 knjižnic na Celjskem in v Zasavju) se prek financiranja ministrstva za kulturo uspešno izvaja brezplačna **medknjižnična izposoja** strokovnega in študijskega knjižničnega gradiva za član

e knjižnic. V letu 2020 smo mi drugim knjižnicam posredovali 84 medknjižničnih izposoj, prejeli pa smo jih 65.

Kljub epidemiji založniška produkcija ni bila bistveno manjša kot v preteklih letih, kar je pomenilo, da je bil tudi v l. 2020 nakup knjižničnega gradiva za nas zahteven, zaradi izbiranja in omejevanja pri nakupu zaradi sredstev, ki nam ne omogočajo optimalnega nakupa. Zato nas je še toliko bolj razveselilo povišanje sredstev za nakup knjižničnega gradiva s strani Občine Radeče in Ministrstva za kulturo. Tudi lani pa smo večino lastnih sredstev na laškem delu prihodkov porabili za nakup knjižničnega gradiva.

3.2.4 Računalniška opremljenost

V preteklem letu smo kupili **šest novih računalnikov**, ki bodo nadomestili dotrajane računalnike v izposoji (v vseh krajevnih knjižnicah) in računalnik v računovodstvu. Z zamenjavo bomo poskrbeli za

alarmantno menjavo računalniških mest za uporabnike, da bodo lahko nemoteno dostopali do zelenih vsebin, kar je bilo do sedaj zaradi zastarelosti onemogočeno.

Uporabnikom je v osrednji knjižnici v Laškem na razpolago 10 računalniških mest, 3 tiskalniki in skener. V Radečah so razpolagali s 4 računalniki, z 2 tiskalnikoma in skenerjem, v Rimskih Toplicah pa s 3 računalniki in 2 tiskalnikoma. V vseh izposojevališčih je uporabnikom na voljo 1 uporabniško mesto, kjer lahko dostopajo do interneta in uporabijo tiskalnik.

Zaposleni pri svojem delu uporabljamo 14 osebnih računalnikov, ki so potrebni posodobitev (žal jih nekateri ne podpirajo več). Uporabljamo tudi 1 prenosni računalnik, 1 tablični računalnik, 1 strežnik, 3 črno-bele in 3 barvne tiskalnike (od tega imamo v najemu eno multi-funkcijsko napravo) ter 3 LCD-projektorje.

V vseh knjižnicah skupaj je računalniška opremljenost sledeča: 37 računalnikov, 15 tiskalnikov, 3 skenerji, 1 tablični računalnik in 3 LCD-projektorji. Zaradi specifičnega dela imamo še 8 specialnih blagajniških tiskalnikov in 8 čitalcev črtnih kod (izposoja in obdelava gradiva).

Prostorska omejenost nam žal onemogoča, da bi imeli več računalniških mest na voljo za uporabnike. Naše računalniške kapacitete tako ostajajo nespremenjene. Kljub dokupu šestih računalnikov je naša tehnološka podhranjenost prevelika in upamo, da bomo s sredstvi projekta LAS uspešno preseglji to knjižnice nevredno stanje in se vsaj približali koraku s časom, ko gre za tehnološki razvoj.

3.3 DELO NAŠIH KNJIŽNIC Z UPORABNIKI

3.3.1 Odprtost knjižnic

Odprtost knjižnic v l. 2020 je bila močno pogojena z ukrepi zaradi epidemije. Tudi v času odprtosti pa so uporabniki večinoma morali upoštevati različne omejitve (samo pultna izposoja, omejeno število uporabnikov v prostoru, izvajanje zgolj izposoje in vračanja gradiva, brez uporabe čitalnic, računalnikov in kakršnega koli zadrževanja v prostoru). **Knjižnice so bile zaprte za obiskovalce 62 dni (38 delovnih dni), od tega je bil v času 16 delovnih dni mogoč brezstični prevzem vnaprej pripravljenega gradiva.** V času popolne zaprtosti smo bili uporabnikom na voljo preko telefona ali e-poti vsaj 6 ur dnevno; v času brezstične izposoje pa po delno prilagojenem, večinoma pa kar rednem delovnem času.

Ne glede na to, da so na takšen ali drugačen način uporabniki vseskozi lahko uporabljali knjižnico (vsaj po e-poti), navajamo pri realizaciji odprtosti zgolj čas, ko so lahko vstopili do izposojevalnega pulta in si vsaj na omejen način tudi izbrali gradivo za izposajo. Če upoštevamo, da je načrtovana odprtost naših knjižnic 89 ur tedensko (Laško 45 ur, Radeče 23 ur, Rimske Toplice 14 ur, Jurklošter in Zidani Most po 2 uri, Šentrupert 3 ure), so bile naše knjižnice zaradi epidemije za uporabnike zaprte 860 ur (pri tem upoštevamo tudi prilagojene oz. krajše odpiralne čase, ko so bile knjižnice odprte). **Namesto načrtovane odprtosti 4.361 ur smo tako dosegli 3.501 uro odprtosti (80,3 %).**

V izposoji so v krajevnih knjižnicah tudi v preteklem letu delali 1 ali 2 bibliotekarki, 2 višji knjižničarki ter 2 ali 3 knjižničarke (odvisno od frekvence obiskov), občasno pa je bila potrebna tudi dodatna pomoč drugih zaposlenih zaradi ukrepov, vezanih na epidemijo.

S 1. 9. 2020 smo spremenili razpored odprtosti Knjižnice Laško, k čemur je predhodno dal soglasje tudi svet knjižnice. Knjižnica Laško je odtlej odprta ob sredah od 8.–19. ure (prej 8–15) in ob petkih od 8.–15. ure (prej 8–19). V poletnem delovnem času je ob sredah knjižnica odprta od 8.–15. ure.

3.3.2 Članstvo in obisk naših knjižnic

Podatke o aktivnih članih splošne knjižnice prikazujemo precej neenotno. Razlog za to je v nejasnih navodilih s strani pristojnih inštitucij, predvsem pa zaradi nezadostnih zmožnosti statistik in izpisov v računalniškem programu COBISS za vodenje knjižnične izposoje. Ob pripravi letošnjega poslovnega poročila smo se tej problematiki intenzivno posvetili. Odločili smo se, da v nasprotju z dosedanja prakso za izhodiščno število vzamemo število aktivnih članov, ki ga posredujemo tudi NUK-u v okviru statistike BibSist.

Aktiven član je tako tisti član, ki je imel v letu 2020 v COBISS-u zabeležen vsaj en obisk v Knjižnici Laško. To velja tudi v primeru, če je bil član aktiven v več kot enem oddelku; se pravi, da se šteje samo ena aktivnost. **Aktivnih članov je bilo 3.756**, v letu 2019 pa 4.599, kar je 18 % manj. Analiza je pokazala, da lahko večji del tega znižanja pripišemo manjšemu številu aktivnosti v kategorijah predšolskih otrok, učencev in dijakov, kar je predvsem posledica tega, da zaradi epidemije večino leta nismo mogli izvajati bibliopedagoškega dela, ki privabi te kategorije v knjižnico. Dodatno je vzrok za neaktivnost teh kategorij članov tudi šolanje na daljavo, še posebej pri dijakih, saj je obisk knjižnice močno povezan s šolskim procesom in ga učenci in dijaki pogosto izvedejo ob vračanju iz šole. Nižje članstvo je skladno tudi z nižjo izposojno in obiskom, kar sovпада z omejitvami zaradi epidemije. Kljub zgornjim številkam pa še vedno velja pojasnilo, da z eno izkaznico včasih obiskuje knjižnico tudi več družinskih članov, zato je število aktivnih članov dejansko višje od navedenega.

V preteklih letih smo navajali še podatek aktivnega članstva po posameznih enotah knjižnice, ki pa ni ustrezen, saj je lahko en član aktiven v več enotah. Izpostavimo lahko, da je bilo **v letu 2020 doseženo 21,8 % včlanjenosti** (za primerjavo: v l. 2019 je bilo v naši knjižnici doseženo 26,6 % včlanjenosti, v Sloveniji pa 22,2 %). V l. 2020 je bilo v Knjižnici Laško aktivnih 2.281 članov (lani 2.664), v Knjižnici Radeče 1.023 (lani 1.184), v Knjižnici Rimske Toplice 685 (lani 731), v Izposojevališču Jurklošter 129 (lani enako), v Izposojevališču Šentrupert 128 (lani 142), v Zidanem Mostu 193 (lani 207) in na Posavski potujoči knjižnici 24 članov.

Struktura članov Knjižnice Laško v letu 2020 je bila sledeča:

9,2 % predšolskih otrok (lani 9,6 %), 29,8 % osnovnošolcev (lani 30,8 %), 11,4 % dijakov (lani 13,4 %), 7,3 % študentov (lani 6,7 %), 22,0 % zaposlenih (lani 19,5 %), 7,7 % nezaposlenih (lani 9,1 %), 11,1 % upokojevcov (lani 9,9 %).

Grafikon: Struktura članov Knjižnice Laško v letih 2018 do 2020 (glede na delež)

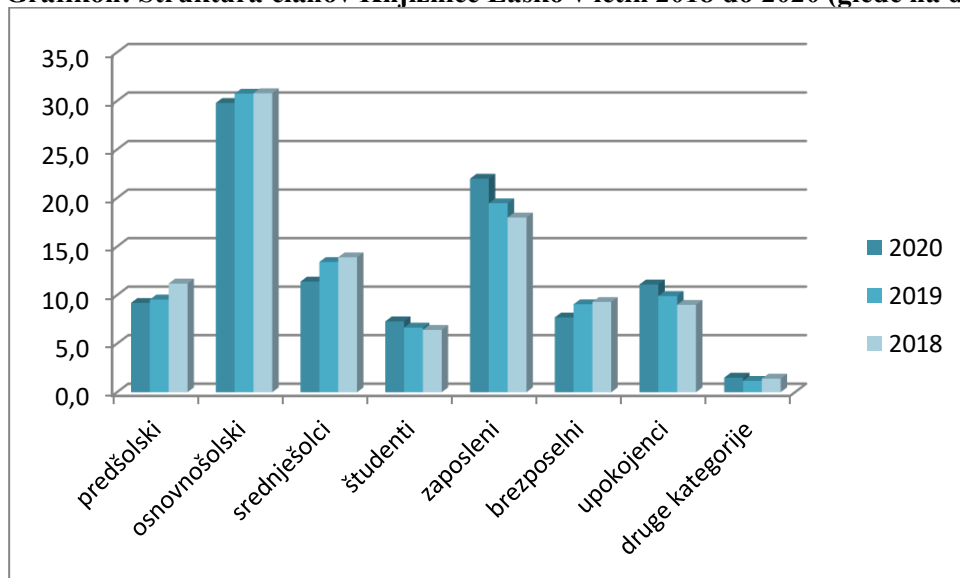

Tabela: Obisk enot Knjižnice Laško

knjižnica	obisk knjižnice (zaradi izposoje gradiva na dom in v čitalnici)	
	število obiskov	število obiskov knjižnice na prebivalca
Laško	36.426	4,0
Radeče	14.271	3,5
Rimske Toplice	9.281	4,8
Jurklošter	687	0,9
Šentrupert	554	0,8
Zidani Most	673	0,9
PPK	51	
SKUPAJ	61.943	3,6

Pri izračunih smo uporabljali naslednje podatke glede števila prebivalcev posameznih krajev: Laško 9.015, Radeče 4.139, Rimske Toplice 1.920, Jurklošter 716, Šentrupert 728, Zidani Most 688 (17.206).

Obisk knjižnic zaradi izposoje na dom je znašal **54.180** (Laško 31.436, Radeče 12.461, Rimske Toplice 8.318, izposojevališča 1.914, PPK 51). Glede na l. 2019 (69.667) gre za 22-odstotno znižanje.

Naš občan je knjižnice zaradi izposoje na dom obiskal 3,1-krat, in sicer Laščan 3,5-krat, Radečan 3,0-krat in Rimljan 4,3-krat, občan, ki gravitira na izposojevališča, pa 0,9-krat.

Celoten računalniško zabeležen obisk knjižnice zaradi transakcij, povezanih z izposojjo oz. obiskom knjižnice, je znašal 61.943. Vključno s prireditvami in aktivnostmi v okviru UTŽO (vse skupaj 4.799 obiskovalcev) pa **66.742 fizičnih obiskovalcev**. Če prištejemo še obiske naše spletne strani od doma (11.983), obiske naših vsebin na spletnih portalih (Kamra, Biografski leksikon), ki jih je bilo 14.175, in oddaljenih dostopov – 940 (Biblos, Audibook, e-baze), je imela naša knjižnica skupno vsaj **93.758 obiskovalcev**.

3.3.3 Izposoja na dom in v knjižnici

Tabela: Izposoja na dom in v knjižnici

knjižnica	izposoja na dom in v knjižnici	
	število izposojenih enot	število izposojenih enot na prebivalca
Laško	90.719	10,1
Radeče	33.374	8,1
Rimske Toplice	23.699	12,3
Jurklošter	980	1,4
Šentrupert	1.303	1,8
Zidani Most	1.505	2,2
PPK	268	
SKUPAJ	151.848	8,8

V tabeli je predstavljena **izposoja knjižničnega gradiva na dom in v knjižnici** (branje in uporaba gradiv v čitalnici in v drugih območjih je šteto prek vzorcev).

V nadaljevanju pa navajamo še podatke zgolj za izposojjo na dom. Pri tej smo lani zaradi ukrepov v zvezi z epidemijo ter posledično zaprtih ali delno odprtih knjižnic beležili znižanje. **Izposoja knjižničnega gradiva samo na dom je pri nas v letu 2020 znašala 139.110 enot oz. 8,1 enot na občana**, in sicer: v Laškem 82.799 enot oz. 9,2 na občana, v Radečah 30.354 enot oz. 7,3 na občana, v Rimskih Toplicah 21.993 enot oz. 11,4 na občana, v Šentrupertu 1.275 enot oz. 1,7 na občana, v Jurkloštru 964 enot oz. 1,3 na občana in v Zidanem Mostu 1.457 enot oz. 2,1 na občana. Glede na l. 2019 (171.551) gre za 19-odstotno znižanje. **Povprečna izposoja knjižničnega gradiva na slovenskega državljana pa je v letu pred tem znašala 10,8 enote, v naši knjižnici pa 9,9.**

Izposoja gradiva na dom je v enoti Laško v letu 2020 obsegala 96,1 % knjig, 1,9 % revijalnega tiska in 2,0 % neknjižnega gradiva.

Za izboljšanje bralne kulture in njene kvalitete smo v letu 2020 poleg prireditev in redne bibliopedagoške dejavnosti organizirali:

Za otroke:

Predšolsko bralno značko, ki jo je letos osvojilo 303 otrok, izvajamo z otroci Vrta Laško, vključno z vsemi podružničnimi enotami, in z Vrtcem Radeče, kjer smo jim lani ob zaključku podarili knjižne nagrade (donacija podjetja Hofer). Na rednih pravljinih urah smo otroke seznanili s knjižnico, jim jo predstavili na njim ustrezen način in jih vpisali v knjižnico. Osnovnošolci nas največkrat obiščejo na raznovrstnih bibliopedagoških urah, sedmošolci v povezavi s projektom Rastem s knjigo (v Radečah je bil projekt izveden jeseni 2019). V preteklem koledarskem letu smo prvič reševali Megakviz tudi z učenci iz Radeč, ki so bili veseli nove dejavnosti. Čeprav tradicionalnega zaključka kviza v Kulturnem

centru Laško ni bilo, smo najbolj pridnim reševalcem (tistim, ki so rešili vseh 5. sklopov kviza) poslali knjižne nagrade. Na začetku leta in takoj, ko je bilo zaradi epidemije to mogoče, so po naših knjižnicah 1-krat do 2-krat tedensko potekale pravljичne urice, občasno delavnice, enkrat mesečno pa popoldanske pravljice. V Knjižnici Rimske Toplice smo tik pred marčevskim zaprtjem gostili lutkovno predstavo, ki si jo je ogledalo 50 otrok, po podružničnih šolah pa so ponovno krožili Knjižnični nahrbtniki (od jeseni Knjižnični zaboji), ki se jih učenci vedno znova zelo razveselijo. Ponosni smo, da smo praktično edini v Sloveniji, ki smo priredili tradicionalni zaključek Poletnih bralcev. Zaradi zahtevnosti organizacije smo izvedli dva zaporedna zaključka z Žigo X. Gombačem, ki nam je popestril jesensko popoldne. Letos je sodelovalo 176 mladih bralcev. Želeli smo nadaljevati z bralnim tekmovanjem Branje = neskončno potovanje za učence 4., 5. in 6. razredov – pred zaprtjem smo uspeli pripraviti samo nekaj predstavitev uric, nato pa smo projekt morali odpovedati. V začetku leta smo organizirali obiske 1. triade osnovnošolcev v knjižnici, kjer smo izvedli pravljичno urico, jih seznanili s knjižnico in knjigami in izvedli kratko delavnico.

Kljub izrednemu letu smo ponosni in veseli, da smo ohranili stik z mladimi. V obdobju, ko se je njihov svet kar čez noč premaknil na splet, je še toliko pomembnejše, da najdejo uteho in zatočišče v objemu knjig, lepe pisane besede in kvalitetno preživetega prostega časa.

Za odrasle:

Poleg rednega svetovanja in ustnih priporočil, ki so vsakodnevna praksa med knjižničarji, bibliotekarji in bralci, za promocijo branja med odraslimi skrbimo z utečenimi oblikami: tako sodelujemo v regijskem projektu Priporočamo, ki prav tako kot vseslovenski portal Dobreknjige.si, na katerega opozarjamo v knjižnici, izpostavljata kvalitetne knjižne naslove; v knjižnici (lani pa vse bolj tudi virtualno) izpostavljam pomembnejše obletnice in datume v kulturi (če je le mogoče s pripadajočimi tematskimi razstavami knjižnih izdaj), na zanimive knjižne novosti opozorimo tudi v Laškem biltenu. V času med obema valoma epidemije nam je uspelo zaključiti 12. Bralno značko za odrasle in spraviti v življenje novo, 13. sezono, s predstavitvami knjig s strani knjižničarjev na za to namenjeni prireditvi (gost Matjaž Pikalo) in natisnjenimi predstavitvami v posebni brošuri Bralne značke, ki kot priporočilna knjižica/seznam živi vse leto. Zaradi zaprtja kulturnih prireditvenih prostorov in dejavnosti smo na dan reformacije opozorili z daljšim zapisom na spletu. V poletnem času smo za čim krajše zadrževanje v knjižnici in prevzem predpripravljenega gradiva pripravljali bralne vrečke z leposlovjem za odrasle in otroke, ki so bile dobro sprejete.

3.3.4 Informacijsko delo in računalniške usluge

Zabeležili smo **11.983 obiskov spletne strani** - to je 5 % več kot v letu 2019. Ker vedno več ljudi osnovne informacije o knjižnici želi doseči preko Googla, smo uvedli posebna profila na Google My Business še za oddelka Radeče in Rimske Toplice. Preko omenjene storitve smo uporabnikom posredovali vse pomembnejše informacije o odprtju in poslovanju knjižnic (nismo je uporabljali za promoviranje dogodkov, temveč za obveščanje o aktualnem dogajanju). Knjižnico Laško so uporabniki iskali 10.494-krat, dosegli smo 3.131 klikov na objave oz. dejavnost uporabnikov v povezavi z njimi. Knjižnico Radeče so preko storitve (od septembra) iskali 1.102-krat in 551-krat kliknili na objavo oz. izkazali dejavnost v povezavi z njo. Knjižnico Rimske Toplice so (tudi od septembra) uporabniki iskali 1.186-krat in 218-krat kliknili na objavo oz. izkazali dejavnost v povezavi z njo. Preko družbenega omrežja Facebook dosežemo vedno več sledilcev in uporabnikov knjižnice, saj komuniciramo s 1.219 uporabniki (sledí nam 1.227 oseb). Povečuje se tudi število sledilcev na družbenem omrežju Instagram (480 sledilcev).

Trudimo se, da smo aktivni tudi na **portalu Kamra**, saj bi radi razširili njegovo uporabo. Lani smo prispevali 1 digitalno zbirko, 5 objav v Album Slovenije, 1 novico in skupaj 30 multimedijskih elementov, beležili pa smo **7.014 ogledov** (v letu 2019 4.936). **7.161 vpogledov** (cca 2.500 manj kot leta 2019) so imela gesla, ki smo jih prispevali v **Spletni biografski leksikon celjske regije in Zasavja**, ki je od junija naprej vključen v **vseslovenski spletni biografski leksikon Obrazi slovenskih pokrajin** (razlog za nižjo statistiko je tudi v prehodu na nov portal).

Uporaba računalnikov v naših knjižnicah je bila zaradi ukrepov od sredine marca prepovedana. Tako smo zabeležili skupaj zgolj cca 180 obiskov, od tega 165 v krajevnih knjižnicah in cca 15 v

izposojevališčih. Za 15 % višji je bil obisk spletne storitve **Moja knjižnica**, skupaj 3.186 obiskov (1.072 naročil prostega knjižnega izvoda, 662 rezervacij sposojenega gradiva in 1.452 podaljšanj).

Podatkovne baze podatkov, ki smo jih imeli naročene in so bile našim uporabnikom na razpolago preko oddaljenega dostopa, so: Ius info, Find Info, Ebsco host, E-bonitete, Press Reader in arhiv časopisa Večer. Zabeležili smo 176 sej, kar je primerljivo z lanskim letom.

V letu 2020 smo zabeležili **729 izposoj e-knjig Biblos** (v preteklem letu jih je bilo 122). Vzrok za občutno rast je v zaprtju knjižnic in še večjemu spodbujanju k uporabi e-knjig, ki pa je še vedno nekoliko nevhvaležno, saj so težave, ne glede na vsa posodabljanja in tehnične nadgradnje sistema, praktično vsakodnevno prisotne pri veliki večini uporabnikov, ki bi si želeli uporabljati aplikacijo. Odlična alternativa Biblosu je platforma **Audibook**, kjer si lahko uporabniki preko naše knjižnice izposodijo **zvočne knjige**. Pri nas to storitev omogočamo od novembra lani, v dveh mesecih pa so si uporabniki izposodili 35 zvočnih knjig.

Svojo aktivnost preko spleta smo povečali v času epidemije, še posebej spomladi, o čemer pišemo v poglavju 3.1.1.

3.3.5 Prireditvena dejavnost

Tabela: Število in obisk prireditev

knjižnica	število prireditev in obisk			
	prireditve za mlade		prireditve za odrasle	
	število	obisk	število	obisk
Laško	110	2.068	9	530
Radeče	28	523	5	205
Rimske Toplice	31	639	3	105
Jurklošter	6	36	1	20
Šentrupert	5	102		
Zidani Most	4	69		
SKUPAJ	184	3.437	18	860

Za odrasle:

Pripravili smo **18 prireditev** (literarni večeri, domoznanska predavanja oz. srečanja, strokovna in potopisna predavanja, otvoritev PPK), in sicer v Laškem 9, v Radečah 5, v Rimskih Toplicah 3 in v Jurkloštru 1 prireditve. V letošnjem letu smo kljub epidemiji in ukrepom pripravili nekaj tematskih razstav v naših krajevnih knjižnicah, katerih ogled v času odprtosti knjižnice ni všteti v zgornjo statistiko. Vse prireditve je obiskalo **860 občanov**, in sicer v Laškem 530, v Radečah 205, v Rimskih Toplicah 105 in v Jurkloštru 20 obiskovalcev.

Za otroke:

V te prireditve so zajete ure pravljic, ustvarjalne delavnice, lutkovne predstave, bibliopedagoške ure, druge organizirane dejavnosti za otroke in nekatere večje prireditve. Za otroke je bilo pripravljenih **184 prireditev**, in sicer 110 v Laškem, 28 v Radečah, 31 v Rimskih Toplicah, 6 v Jurkloštru, 5 v Šentrupertu in 4 v Zidanem Mostu, ki jih je obiskalo **3.437 otrok** – v Laškem 2.068, Radečah 523, v Rimskih Toplicah 639 in v izposojevališčih 207 otrok.

Skupaj smo pripravili 202 prireditvi, ki se jih je udeležilo 4.297 obiskovalcev, 7 tematskih in nekaj manjših priložnostnih razstav.

V Laškem je bilo skupaj organiziranih 119 prireditev (2.598 obiskovalcev), v Radečah 33 (728 obiskovalcev), v Rimskih Toplicah 34 (744 obiskovalcev), v Jurkloštru 7 prireditev (56 obiskovalcev), v Šentrupertu 5 (102 obiskovalca) in v Zidanem Mostu 4 (69 obiskovalcev).

Številčni obseg prireditev je bil izrazito nižji kot prejšnje leto (za 50 % število in za 41 % obisk), saj zaradi epidemije večino časa prireditev nismo mogli izvajati ali pa so bile dovoljene na precej omejen način.

Izpad prireditev je zaradi fizičnega stika, druženja ter doživljanja kulture v živo nenadomestljiv. Glede na našo zavezanost kvalitetnim prireditvam je lanskoletni precejšnji izpad te dejavnosti za naše obiskovalce pomenil velik primanjkljaj. Tega močno čutimo tudi v knjižnici, saj nam je onemogočena tovrstna promocija knjižnice, njenih zbirk in dejavnosti, ki nam je predstavljala najpomembnejši stik z občani. Posledica tega je tudi občutno manjše sodelovanje z domačini in rojaki, katerih delo na takšen način predstavljamo občanom, Vsaj nekoliko vse naštetu poskušamo nadomestiti s pojavljanjem in komuniciranjem na spletu, čeprav je dejstvo, da so fizični stiki iz oči v oči nenadomestljivi.

Kljub močno okrnjeni prireditveni dejavnosti moramo najprej izpostaviti **najpomembnejši dogodek v l. 2020 – otvoritev Posavske potujoče knjižnice**. Pri pripravi prireditve smo bili precej omejeni zaradi ukrepov glede epidemije, bili smo na prostem, kjer nam je k sreči služilo vreme, in v danih okoliščinah nam je uspelo z lepim dogodkom na pot pospremiti novo dejavnost naše knjižnice. V programu so nastopili: Trobilni kvintet Godbe Slovenskih železnic, Nik Škrlec v vlogi povezovalca, Nuška Drašček Rojko, ki je zapela himno Posavske potujoče knjižnice, Matjaž Stibilj v vlogi prvega potujočega knjižničarja Lovra Stepišnika in mladi pianist Gal Gros pod mentorstvom prof. Dejana Jakšiča.

Izmed tradicionalno večjih in pomembnejših prireditev smo v Laškem uspeli izvesti prireditev ob kulturnem prazniku z domačinom, igralcem Rokom Matkom in pevko Ano Marijo Ojsteršek ter v Rimskih Toplicah tradicionalni 8. lurški koncert z interpretko ljudskih pesmi Ljubo Jenče in citrarjem Tomažem Plahutnikom – lani prvič v cerkvi sv. Marjete in v poletnem času.

Praktično vse prireditve po epidemiji smo pripravili na prostem in v poletnem času. Tako smo tudi lahko izvedli pomembna tradicionalna projekta. S predstavitvijo knjig, podelitvijo priznanj ter literarno-glasbenim dogodkom z Matjažem Pikalo in Jako Hawlino smo začeli novo sezono Bralne značke za odrasle in pripravili zaključni dogodek akcije Poletni bralci z Žigo X. Gombačem. Tudi lani je oba projekta dodatno finančno podprla Občina Laško.

Ob koncu še izpostavimo predstavitvi knjig dveh domačinov, obeh članov domoznanskega krožka UTŽO – na knjižničnem vrtu smo predstavili zbirko zgodb Valentina Deželaka, na Vrhu nad Laškim pa smo aktivno sodelovali pri predstavitvi knjige Albekova Micka Alojza Jesiha.

Priložen je seznam prireditev za odrasle in otroke.

3.3.6 Univerza za tretje življenjsko obdobje pri Knjižnici Laško

Univerza za tretje življenjsko obdobje pri Knjižnici Laško je bila ustanovljena v začetku leta 2016 in je formalno del Knjižnice Laško (aktivnosti UTŽO so vključene v delovanje Knjižnice Laško). Prihodke in stroške, ki nastajajo izključno z delovanjem UTŽO, računovodsko vodimo ločeno. Aktivnosti UTŽO potekajo v okviru študijskega leta – **poročilo za l. 2020 je sestavljeno iz druge polovice štud. l. 2019/20** – ki se je zaradi epidemije končalo predčasno, v prvem tednu marca. V začetku oktobra smo izvedli samo uvodna srečanja domoznanskega in obeh skupin angleškega krožka, nato pa smo morali dejavnosti prekiniti zaradi epidemije. **Študijsko leto 2020/2021 se tako praktično sploh ni začelo**, zato omenjenih uvodnih srečanj niti ne upoštevamo pri statističnih podatkih. Delovanje UTŽO je negotovo tudi v tem letu, kar pomeni, da so vprašljive kakršne koli aktivnosti študijskega leta 2020/21. Ker so člani UTŽO, kar se tiče zdravstveno-epidemiološke situacije, rizična skupina, bomo pri nadaljevanju UTŽO še posebej previdni.

Delovanje UTŽO v študijskem letu 2019/2020 pa je bilo kljub epidemiji delno sofinancirano s strani ministrstva za izobraževanje (1.000 eur) – sredstva smo namreč prejeli v l. 2020. V začetku januarja smo imeli sejo upravnega odbora UTŽO pri Knjižnici Laško, na kateri smo obravnavali problematiko prostovoljskega dela (pravilnik o prostovoljskem delu), vendar zadev zaradi splošne situacije lani nismo nadaljevali. Kolikor so dejavnosti v začetku leta še potekale, je UTŽO še vedno namreč temeljil na obsežnem prostovoljnem delu, predvsem nekdanje direktorice knjižnice Metke Kovačič, za kar smo ji zelo hvaležni, pa tudi nekaterih zaposlenih.

V tabeli navajamo aktivnosti po posameznih krožkih, iz katerih so razvidni tudi številčni rezultati. Gre pa samo za dejavnosti v prvih dveh mesecih leta 2020.

Tabela: Krožki 2019/2020 (2. del – v koledarskem letu 2020)

krožek	mentorica	št. udeležencev	ure	št. srečanj	obisk
domoznanstvo	Metka Kovačič	17	12	4	53
potopisno-popotniški	Metka Kovačič	70	14	4	148
angleščina 1	Lidija Šober	10	16	8	77
angleščina 2	Lidija Šober	9	16	8	61
italijanščina	Alenka Erjavec	5	25	16	74
računalništvo (nadaljevalno)	Jerica Horjak	4	3	1	4
strokovni predavanji			4	2	85
SKUPAJ		115	90	43	502

Dejavnosti UTŽO je obiskalo 115 udeležencev, ki so bili v letu 2020 vključeni v 6 različnih krožkov. V letu 2020 se je v okviru UTŽO zvrstilo 43 srečanj, opravljenih je bilo 90 ur, zabeležili pa smo cca 502 obiska.

V nadaljevanju navajamo osnovne značilnosti delovanja posameznih krožkov.

Z vidika vsebine in siceršnje knjižnične dejavnosti je najpomembnejši **domoznanski krožek**, ki ga prostovoljsko vodi Metka Kovačič in je za člane brezplačen. Aktivnosti domoznanskega krožka posebej izpostavljamo pri poglavju o domoznanstvu.

V okviru **potopisno-popotniškega krožka** smo v l. 2020 izvedli 1 strokovno ekskurzijo (ogled razstav v Ljubljani: Ideja - Znanost in tehnologija antične Grčije ter Zoran Mušič – 111 let, 111 razstavnih katalogov) in 2 potopisni predavanji v knjižnici (Nada Dogša: Gruzija in Matej Jazbinšek: Cammino di Assisi).

Krožka angleščine sta plačljiva in potekata že štiri študijska leta. Udeleženci vsakega krožka so do sedaj opravili že več kot 200 ur učenja tujega jezika.

Tretje študijsko leto so potekala tedenska srečanja **krožka italijanščine** (skupaj že cca 150 ur), ki je za udeleženke plačljiv. Kot edini krožek je italijanščina na način posredovanja nalog po e-pošti ter tovrstnih stikov mentorice in udeleženk potekala tudi spomladi v času epidemije.

Računalniški krožek (nadaljevalna skupina) je doživel le uvodno srečanje, nato pa je bil zaradi epidemije odpovedan.

V februarju in marcu smo izvedli dve dopoldanski **strokovni predavanji** za člane UTŽO:

- Alenka Tacol: Poti do dobrih odnosov in

- dr. Stane Pinter: Lepota gibanja na recept – za več zdravja in dobrega počutja.

Epidemija je onemogočila izvajanje dejavnosti UTŽO, kar tako zaposleni kot člani UTŽO (glede na njihove odzive) občutimo kot velik primanjkljaj. Gre za skupino občanov, ki je tudi zaradi epidemije najbolj ogrožena in je potrebno biti zaradi zdravstvenih vzrokov pri eventuelnem izvajanju aktivnosti še posebej previden. Škoda, ki bo zanje nastala s socialnega vidika, je velika in zagotovo drži ocena, da so poleg otrok kategorija, ki zaradi epidemije izgublja največ. Socialne stike in kvalitetno preživljanje časa na izobraževalno-kulturnem področju je z drugačnimi oblikami dela tako rekoč nemogoče nadomestiti in le upamo lahko, da bo splošna situacija čim prej spet omogočila nadaljevanje tovrstnih aktivnosti.

3.4 DRUGA DELA IN AKTIVNOSTI

3.4.1 Domoznanstvo

Domoznanska dejavnost obsega zbiranje, obdelavo, hrambo in prezentacijo domoznanskega gradiva. V naši knjižnici je tradicionalno zelo živahna tudi na področju domoznanskih predavanj, predstavitev del z domoznansko vsebino in za domoznanstvo zanimivih ljudi. K domoznanskim aktivnostim štejemo tudi delovanje domoznanskega krožka v okviru UTŽO. V osrednji knjižnici si

domoznanska zbirka zaradi prostorske stiske deli prostor z računovodstvom in skladiščem strokovne literature.

V letu 2020 smo izvedli sledeče domoznanske aktivnosti:

- Organizirali smo nekaj domoznanskih predavanj, predstavitev knjig in razstav. Gostili smo domačina, igralca Roka Matka. Sodelovali smo na predstavitvi knjige Alojza Jesiha Albekova Micka in pripravili predstavitev knjige Valentina Deželaka Iskanje modrosti od zibel do starosti.
- Pripravili smo razstavo in spremljajočo zgibanko ob 100-letnici smrti pionirja slovenske umetnostne zgodovine dr. Avgušтина Stegenška.
- Pripravili smo seznam sodobnejših imen z območja občine Laško za vnos v spletni biografski leksikon ter izbrane osebe povabili k sodelovanju.
- Udeležili smo se Domfesta (6. festival domoznanstva) z naslovom Posebne domoznanske zbirke, v organizaciji Mestne knjižnice Kranj (zaradi epidemije preko spleta).
- Kreirali smo zapise za vzajemni katalog COBIB za 339 člankov (članki NT 2010-2011 z domoznansko vsebino, nanašajočo na naše območje) in eno monografijo s področja domoznanstva. Vsega skupaj smo vpisali 28 enot domoznanskega gradiva.
- Pripravili smo zapis "intervjuja" domoznanskega večera z Rokom Matkom za Laški bilten ter domoznanske prispevke za rubriko Album Laškega za portal Kamra in za Laški bilten.
- Oblikovali in objavili smo digitalno zbirko Čitalnica v Laškem trgu za portal Kamra.
- Za spletni portal Obrazi slovenskih pokrajin smo ažurirali 4 gesla oseb z našega območja.
- Lektorirali smo knjigo Nesebično v službi ljudstva : PGD Laško 1870–2020 avtorja Boštjana Vrščaja.
- Pripravili smo informacijski zgibanki o domoznanskem gradivu za kraja Zidani Most in Šentrupert.
- Za družabno omrežje Facebook smo pripravili nekaj objav z domoznansko tematiko.
- Sodelovali smo s posamezniki pri aktivnostih na področju domoznanstva. Izpostavljamo pogoste stike z dr. Jožetom Mačkom; Jožetom Sadarjem pri pregledu literature o hotelu Hum skozi zgodovino kot pomoč pri pripravi predstavitvene zloženke in Zoranom Zeličem pri pripravi monografije o Dragotinu Ripšlu. Lojze Oberžan nam je predal nekaj domoznanskega gradiva.
- V sodelovanju z Z. Čulkom smo digitalizirali domoznansko gradivo na VHS in delno na AV-nosilcih.
- V Novem tedniku je bil objavljen naš prispevek o Dragotinu Ripšlu, sodelovali pa smo tudi pri pripravi članka ob izidu knjige Martina Pollacka.
- Pri nekaterih aktivnostih smo sodelovali z Muzejem Laško.

Lani se je domoznanski krožek v okviru UTŽO, ki ga vodi Metka Kovačič, zaradi epidemije sestal le petkrat.

- V tem času smo posebno pozornost namenili mestni podobi Laškega skozi zgodovino – ob članku Jožeta Curka iz Laškega zbornika ter opisom mestnega jedra in popisom hiš in obrtnikov v rokopisu Eda Jelovška. Seznanili smo se tudi s spominsko knjigo Albekova Micka člana krožka Alojza Jesiha ter načrtovali nadaljnje skupno delo, ki pa je bilo zaradi epidemije onemogočeno.
- Nekateri člani krožka so v omejenem obsegu tudi v času epidemije pripravljali spominske zapise oz. zapise o zanimivih osebnostih. S temi prispevki se bomo seznanili, ko bo krožek nadaljeval s svojim delovanjem, in jih eventuelno vključili v domoznansko zbirko.
- Mentorica krožka Metka Kovačič je ob 25-letnici smrti prof. Miloša Rybářa pripravila biografsko-spominski zapis o njem, ki je bil objavljen v Laškem biltenu in Novem tedniku.

3.4.2 Izredna strokovna in tehnična dela

Na tem področju smo opravili naslednja dela:

- inventura knjižnega gradiva v Knjižnici Radeče in analiza manka,
- vnašanje ter arhiviranje pošte in dokumentacije v programu Odos,
- v sodelovanju z Zgodovinskim arhivom Celje določitev arhivskega dokumentarnega gradiva glede na klasifikacijski načrt dokumentov Knjižnice Laško,
- začetek vnosa v COBISS3/Nabava Serijske publikacije,
- analiza statističnih podatkov za l. 2019 in izpolnitev letnega statističnega vprašalnika (BibSiSt) ter posredovanje podatkov o nabavi fizičnega gradiva in portalu e-knjig Biblos na zahtevo Agencije za varstvo konkurence,

- paketni izbris neaktivnih članov (543 članov, ki so bili brez terjatev in knjižnice niso obiskali 5 let) in uničenje pripadajočih vpisnic,
- prijava na neposredni poziv ministrstva za sofinanciranje nakupa knjižničnega gradiva,
- odpis knjižničnega gradiva (po opravljeni analizi manka inventure v Radečah, dvojnice na oddelku za otroke in mladino v Laškem itd.),
- povečan odpis serijskih publikacij in uskladitev podatkov glede hranjenja letnikov,
- preusmeritve določenih skupin gradiva v skladišča,
- oblikovanje informacijskih zgibank s sezname literature,
- z nekaterimi drugimi splošnimi knjižnicami skupno posredovanje strokovnih pripomb na predlog novega pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe,
- opravila, povezana s projektom sodelovanja LAS "Čebela bere med": v februarju ponovna priprava dokumentacije za prijavo na razpis (neuspešna prijava l. 2018) in dopolnitev v juniju; po odobritvi projekta konec junija že prvi operativni sestanek in priprava načrta aktivnosti za izvedbo projekta, ki se je konkretno začela v l. 2021.

3.4.3 Posavska potujoča knjižnica

Jeseni se je zaključil pripravljalni del sodelovanja naše knjižnice pri za nas največjem projektu zadnjih let. **5. oktobra je začela redno delovati Posavska potujoča knjižnica (PPK)** – na območju naše knjižnice za občino Radeče – **postajališča Jagnjenica, Svibno, Vrhovo in Prevzgojni dom Radeče**. (Poročilo o delu PPK je priloženo kot samostojen dokument, določene statistične podatke sodelujoče knjižnice po medsebojnem dogovoru in navodilih ministrstva za kulturo upoštevamo pri posameznih ustreznih poglavjih.)

V letu 2020 je bila v celoti dokončana adaptacija vozila s strani izvajalca AS Domžale. Sodelujoče knjižnice smo delo pozorno spremljale, tako z obiski v Domžalah kot z usklajevanji na daljavo. Sestanki direktorjev so bili lani res intenzivni, tako rekoč tedenski, tudi v času epidemije (preko videokonferenc). **Izpostavljamo nekatera strokovna dela**, ki smo jim morali nameniti veliko časa: dokončna priprava trase in postajališč; izbor in adaptacija celostne podobe; priprava knjižnične zbirke za bibliobus (izbor in vpis našega knjižničnega gradiva); priprava razpisa, izbor ter zaposlitev voznika-knjižničarja in bibliotekarja; priprava in izvedba razpisa za himno PPK; sestanki z deležniki; promocija; priprava še vseh manjkajočih dokumentov za samostojnost Posavske potujoče knjižnice v knjižničnoinformacijskem okolju COBISS.

Delovanje PPK smo definirali s stalno pogodbo med vsemi sodelujočimi knjižnicami in občinami, tripartitno letno pogodbo med Valvasorjevo knjižnico Krško (kot upravljalko), Občino Radeče in Knjižnico Laško ter z dogovorom med sodelujočimi knjižnicami, ki podrobno določa vsa preostala medsebojna razmerja.

Glede PPK smo imeli kar nekaj sestankov na Občini Radeče ter sestanka na Svetu KS Vrhovo in Jagnjenica. Tudi sicer smo intenzivno sodelovali s predsedniki krajevnih skupnosti, kjer so postajališča PPK, in POŠ Svibno. Skupaj z Občino Radeče smo pripravili slavnostno otvoritev PPK v septembru. Po začetku rednega delovanja PPK smo vseskozi nudili podporo zaposlenima na PPK: prvi skupen obisk postajališč, skupni dogovori o promociji, pomoč pri kontaktih, po potrebi nadomeščanje bibliotekarja ipd.

Ob dnevu splošnih knjižnic smo vse sodelujoče knjižnice pri Posavski potujoči knjižnici prejele s strani Združenja splošnih knjižnic **nagrado za najboljši projekt na področju strokovnega dela splošnih knjižnic v l. 2020** (tudi finančno nagrado v višini 1.000 eur, ki smo jo namenili delovanju PPK). To je še dodatno poudarilo pomen te velike pridobitve za knjižnično dejavnost v Posavju in tudi za del naše knjižnične mreže in potrdilo, da je projekt poleg strokovne izvedbe v smislu povezovanja in sodelovanja vzorčen in edinstven na področju splošnih knjižnic.

3.4.4 Sodelovanje z drugimi institucijami, društvi in posamezniki v kraju in širše

Temeljno in najbolj utečeno je naše sodelovanje (ki pa je bilo v letu 2020 zelo okrnjeno zaradi ukrepov ob epidemiji COVID-19) z **vzgojno-izobraževalnimi ustanovami** na našem območju, in sicer z vsemi enotami obeh vrtcev ter s centralnimi in podružničnimi šolami, s slednjimi še predvsem s Knjižničnim nahrbtnikom / zabojem in bibliopedagoškimi urami. Na manjši prireditvi ob 10-letnici POŠ Šentrupert smo spomnili tudi na 10-letnico novih prostorov Izposojevališča v Šentrupertu.

Odpadle so tudi **prireditve**, pri katerih naj bi sodelovali s Turističnim društvom Laško in drugimi sodelujočimi (čeprav smo imeli poleti dva sestanka glede Guštffesta, ki pa je bil odpovedan), ter osrednja prireditve bralne značke za odrasle, hkrati občinska proslava ob dnevu reformacije. Pri pomembnejših dogodkih smo sodelovali z MMC TV Laško in TV Krpan.

V svoje prireditve pogosto vključujemo **domačine**, kot predavatelje, glasbene goste, soorganizatorje. Lani smo pripravili večer z igralcem Rokom Matkom. Igralka Alja Kapun pa je v laški in rimski knjižnici gostovala s pravljичno urico. Sodelovali smo tudi z glasbenikom, violinistom prof. Petrom Napretom, sicer tudi pobudnikom koncertov v Lurdu. Glasbeno so naša dogodka obogatili tudi pevci KD Ofirovci in pevka Ana Marija Ojsteršek. Pri otvoritvi PPK v Radečah so sodelovali Nuška Drašček Rojko, Trobilni kvintet Godbe Slovenskih železnic in mladi pianist Gal Gros. Naše prireditve so občasno fotografirali člani foto-krožka OŠ Laško pod vodstvom Andreja Gobca. Fotograf Boris Vrabec je v svoj objektiv ujel prireditev ob predstavitvi knjige domačina Valentina Deželaka.

Pri **domoznanskih aktivnostih** so sodelovali dddr. Jože Maček, Alojz Jesih in Valentin Deželak. Na izdajateljskem področju smo z lektoriranjem pomagali Boštjanu Vrščaju, avtorju knjige Nesebično v službi ljudstva. Ob izidu prvega Radeškega almanaha avtorice Doroteje Jazbec z Radeškega utripa je direktor Jazbinšek sodeloval na predstavitveni prireditvi kot osrednji govorec.

Tudi v okrnjenem letu je bila gonilna sila UTŽO nekdanja direktorica knjižnice Metka Kovarič, ki je tudi kot mentorica prostovoljno vodila dva osrednja krožka UTŽO. Gabrijela Pirš je v Domu starejših Zdravilišča Laško zaradi epidemije samo dvakrat izvedla bralne urice.

V **Laškem** smo sodelovali še s ŠMOCL-om, Komunalo Laško, Zdravstvenim domom Laško, Hišo generacij, Civilno zaščito Laško, STIK-om (tudi lektoriranje besedil ob projektu Praznično Laško), Muzejem Laško in Nadžupnijskim uradom Laško. Za akcijo Poletni bralci so knjižne nagrade prispevale založbe Mladinska knjiga, Miš in Učila, za zaključek PBZ v Radečah pa podjetje Hofer. LAK je financiral članarine za študente, vključene v društvo.

V **Radečah** smo utečeno sodelovali z več društvi – z Društvom prijateljev mladine Radeče (pravljичne urice in ustvarjalne delavnice za otroke), s Skupino Nitke (tradicionalna razstava klekljanih izdelkov), z Društvom ljubiteljev likovne umetnosti Radeče, Ludvikom Kosom in Mojco Musar (več različnih razstav, nekatere tudi z otvoritvami), s Hortikulturnim društvom Radeče (tradicionalna božično-novoletna okrasitev oz. razstava v knjižnici).

Sodelovali smo pri pripravi strategije Občine Radeče (z delom glede Knjižnice Radeče). Z Upravo RS za izvrševanje kazenskih sankcij in podpisali Sporazum o urejanju medsebojnih pravic in obveznosti v zvezi z izvrševanjem dela v splošno korist.

V letu 2020 niso potekali **projekti na nacionalni ravni**, pri katerih sicer sodelujemo: Noč branja, Slovenski dnevi knjige, Nacionalni mesec skupnega branja, teden splošnih knjižnic.

V okviru zmožnosti smo se povezovali na regijski in slovenski **strokovni ravni**: sestanki direktorjev knjižnic na celjskem območju, Združenje splošnih knjižnic in strokovna knjižničarska telesa (Društvo bibliotekarjev Celje (DBC) in ZBDS). Intenzivno smo sodelovali s posavskimi knjižnicami pri projektu Posavski bibliobus ter s celjsko knjižnico v okviru območnosti.

Matej Jazbinšek je bil član strokovne komisije za knjižnično dejavnost pri Ministrstvu za kulturo, podpredsednik DBC in član Upravnega odbora Kalanovega sklada. Barbara Rančigaj je bila članica Častnega razsodišča DBC. V vseh navedenih telesih delujemo strokovno in zastopamo interese Knjižnice Laško.

3.4.5 Stiki z javnostmi

Prireditve so najpogostejši razlog, da stopimo v stik z našimi uporabniki. V preteklem letu smo pogosto komunicirali z njimi tudi zaradi splošnih obvestil glede poslovanja knjižnice v izrednih razmerah. Trudimo se, da stik z uporabniki temelji na elektronskem obveščanju, kjer imamo trenutno v bazi 439 naslovnikov. Redno objavljamo tudi preko družbenih omrežij Facebook in Instagram, na knjižnični spletni strani in preko storitev Google My Business. Čeprav se trudimo potencialnim obiskovalcem prireditve približati e-okolje, še vedno kar nekaj naših uporabnikov obveščamo s klasičnimi vabili (Laško 66, Radeče 45 in Rimske Toplice 90 naslovnikov); je pa bilo tega obveščanja v preteklem letu zaradi precej nižjega števila prireditev bistveno manj.

Ob 10-letnici novih prostorov knjižnice v Rimskih Toplicah smo krajane Rimskih Toplic in okolice z informativno zgibanko o dejavnostih rimske knjižnice, ki smo jo poslali na vsa gospodinjstva, povabili k obiskovanju knjižnice. Prav tako smo ciljno po klasični pošti obveščali občane Radeč iz naselij, kjer so postajališča PPK, o novi dejavnosti potujoče knjižnice in jih povabili k uporabi te storitve.

Potencialni uporabniki nas lahko spremljajo preko spletne strani ter družbenih omrežij Facebook (1.219 všečkov) in Instagram (488 sledilci) ali pa o dogajanju v naših knjižnicah izvedo po "klasičnih" kanalih, kot so plakati, mesečni napovedniki STIK-a in prispevki v lokalnih medijih (Laški bilten, Radeški utrip, Novi tednik, Radio Celje, MMC TV Laško, TV Krpan, TV Radeče, Posavski obzornik, Radio Fantasy, Napovednik.com itd.). Z raznovrstnimi objavami na družbenih omrežjih se trudimo, da smo vedno bolj prisotni in opazni v lokalnem okolju, predvsem za mlajše generacije. Predšolske otroke in učence redno vabimo na naše dogodke s tiskanimi vabili, ki jih dobijo v vrtcu oz. šoli in objavami preko spleta, v knjižnico pa jih povabimo tudi v vsakoletnem glasilu laške osnovne šole Iskrice.

Prispevke o dogajanju in naših dejavnostih redno objavljamo v Laškem biltenu in Radeških novicah, saj tako poskrbimo, da ostanemo opazni v celotnem lokalnem okolju (omenjena glasila dobijo vsi občani). O dogajanju pri nas poročajo novinarji Novega tednika, TV Krpana, MMC TV Laško, Štajerskega vala in Posavskega obzornika. Lani je bilo pojavljanja v tovrstnih medijih več kot pretekla leta, predvsem zaradi epidemije, ukrepov ipd. ter zaradi odprtja Posavske potujoče knjižnice in nagrade ZSK za najboljši projekt, ki smo jo prejeli ob dnevu splošnih knjižnic. Sodelujemo s časopisom Novi tednik, kjer občasno objavljamo v domoznanski rubriki Album Laškega.

3.4.6. Izobraževanje zaposlenih

V letu 2020 je bilo zaradi epidemije organiziranih precej manj izobraževanj, odpadla je tudi strokovna ekskurzija Društva bibliotekarjev Celje, obisk Slovenskega knjižnega sejma itd. Večina izobraževanj je bila **izvedenih preko spleta.**

Zaposleni so se udeležili naslednjih izobraževanj oz. posvetov:

- Posveta Branje kot vrednota v organizaciji Cankarjevega doma (2 osebi)
- Predstavitve poučnih knjig v organizaciji Založbe Miš (2 osebi)
- Izobraževanja direktorjev (1 oseba)
- Izobraževanja Ministrstva za kulturo o načrtovanju letnega nakupa knjižničnega gradiva v splošni knjižnici (2 osebi)
- 6. Domfesta v organizaciji Mestne knjižnice Kranj (1 oseba)
- Izobraževanja IZUM: COBISS3-Katalogizacija in format COMARC za podaljšanje veljavnosti licence za vzajemno katalogizacijo (1 oseba)
- Izobraževanja o delovni uspešnosti (2 osebi)
- Izobraževanj v organizaciji NUK o podatkovnih zbirkah PressReader in EBSCOhost (1 oseba)
- Izobraževanja v organizaciji Društva bibliotekarjev Ljubljana "So knjižnice dostopne?" (1 oseba)

Za izobraževanja je bilo porabljenih 14 dni.

Direktor je bil prisoten na več sestankih na obeh občinah, na sejah občinskih svetov, številnih delovnih sestankih oz. videokonferencah in kolegijih direktorjev Posavske potujoče knjižnice (27 sestankov) ter

na delovnem sestanku v Zgodovinskem arhivu Celje. Direktor in bibliotekarka sta se udeležila nekaterih sestankov Osrednje knjižnice Celje (območnost, domoznanstvo), večinoma na daljavo; direktor pa tudi dveh sestankov direktorjev knjižnic celjske regije. Trije zaposleni so se udeležili občnega zbora Društva bibliotekarjev Celje.

Strokovne kolegije, na katerih načrtujemo naše delo in se dogovarjamo o vprašanih organizacijske in strokovne narave ter si izmenjujemo pridobljena znanja, smo letos prilagajali glede na ukrepe. Veliko je bilo internih sestankov, na katerih smo pripravljali navodila za delovanje knjižnične mreže v prilagojenih razmerah in obvestila za naše uporabnike.

Sicer vsako leto opravimo tudi veliko neformalnega izobraževanja in seznanjanja z novostmi izven delovnega časa.

Za izobraževanja, srečanja in sestanke je bilo skupaj v letu 2020 porabljenih 43 dni.

3.5 OBRAZLOŽITEV REALIZACIJE FINANČNEGA NAČRTA

Z novelacijo Finančnega načrta, ki smo jo sprejeli v decembru, smo nekoliko popravili in uskladili prihodkovno in odhodkovno stran pri plačah, zaradi izpada zaradi epidemije smo precej znižali načrtovane lastne prihodke (in skladno s tem odhodke) in nekoliko povišali sredstva Ministrstva za kulturo za nabavo knjižničnega gradiva (povišanje je bilo odobreno šele jeseni). Na prihodkovni strani smo pri postavki Bibliobus po dogovoru z Občino Radeče sredstva povišali za 1.000 eur (zaradi višjih neposrednih stroškov v letu vzpostavitve dejavnosti PPK), ki smo jih prerazporedili s postavke investicije (800 eur namesto 1.800). Zaradi okrnjenega delovanja UTŽO smo znižali tako prihodkovno kot odhodkovno stran. Zaradi nižjih lastnih sredstev smo znižali prihodke za materialne stroške; skladno s potrebami in okrnjeno dejavnostjo zaradi epidemije smo ustrezno znižali odhodke pri programskih stroških.

V letu 2020 je bilo od ustanoviteljev Občine Laško in Občine Radeče za redno knjižnično dejavnost planiranih 382.688,10 eur sredstev (294.007,51 eur Laško in 88.680,59 eur Radeče). **Prejeli smo 383.914,43 eur** (294.881,16 eur Laško, 78.161,47 eur Radeče in 10.871,80 Radeče neposredno Valvasorjevi knjižnici Krško za Posavsko potujočo knjižnico). Od **Ministrstva za kulturo** smo za nakup knjižničnega gradiva prejeli **22.677,00 eur** (20.442,00 eur za klasično gradivo, 2.235,00 eur za Biblos). Razliko med načrtovanimi in prejetimi občinskimi sredstvi predstavljajo za malenkost višje porabljena sredstva za plače v Laškem in Radečah – tudi na račun rizičnega dodatka za zaposlene v času epidemije, za kar sta Občini dobili refundirana sredstva s strani države. V novelaciji smo znižali načrtovane **lastne prihodke** in jih dobili **9.511,90 eur**. Porabili smo jih večinoma za nakup knjižničnega gradiva v Laškem, nekaj tudi za materialne stroške in za investicije, vse tako v Laškem kot Radečah, največji delež radeških lastnih sredstev pa smo porabili za financiranje naših stroškov, povezanih s PPK.

Po posredovanih zahtevkih smo prejeli za **investicije in investicijsko vzdrževanje od Občine Laško 8.000,00 eur** in od **Občine Radeče 800,00 eur**. Investicije pa smo poleg namenskih občinskih sredstev krili tudi z lastnimi sredstvi, v Laškem v višini 907,31 eur, v Radečah pa 308,80 eur.

Veseli nas, da je Občina Radeče nekoliko povišala financiranje redne dejavnosti, ob dodatnem financiranju PPK, ki je bilo letos zaradi investicije še posebej visoko. Prepričani smo, da bo še naprej v dogovoru s knjižnico izpolnjevala dogovorjene finančne obveznosti. Vse naštetu velja tudi za Občino Laško, ki nam je lani namenila precej višja investicijska sredstva in nam omogočila obnovo klimatskih naprav. Obema občinama smo hvaležni za nemoteno financiranje dejavnosti v času epidemije, v predhodno dogovorjenem obsegu.

4 DOSEGANJE ZASTAVLJENIH CILJEV

V tem poglavju ocenjujemo uspešnost realizacije zastavljenih ciljev, katerih izpolnjevanje je podrobno predstavljeno v celotnem tretjem poglavju.

- Celotno delovanje knjižnice je lani v veliki meri krojila epidemija koronavirusa in ukrepi v zvezi z njo. V več kot 45-letni zgodovini doslej knjižnica še ni bila zaprta za obiskovalce skupaj toliko časa kot v pomladnem valu epidemije (52 dni). Skupaj je bila knjižnica zaprta 62 dni (38 delovnih dni); od tega je bil v času 16 delovnih dni mogoč brezstični prevzem vnaprej pripravljenega gradiva. Epidemija je vplivala na drugačno organizacijo dela, zaradi ukrepov smo morali opravljati številne nove aktivnosti, večina dejavnosti je bila onemogočena. Posledica epidemije so neprimerljivo nizki statistični podatki našega dela, ki so objektivne narave.
- V osrednji knjižnici smo prvič po adaptaciji prepleskali celoten objekt in odpravili kar precejšnje pomanjkljivosti na električnih inštalacijah ter pridobili potrdilo o uspešno opravljenem obdobjem pregledu in preizkusu električnih inštalacij. Decembrski potres je povzročil nekaj površinskih poškodb na objektu knjižnice v Laškem.
- V Laškem smo namestili dve novi klima napravi za podstrešni prireditveni prostor. Kupili smo štiri nove računalnike za zaposlene v Laškem ter po enega v Radečah in Rimskih Toplicah..
- Na ustanovni seji 24. junija se je formiral nov sestav Sveta Knjižnice Laško s 4-letnim mandatom; nova predsednica je Barbara Rančigaj.
- Pripravili smo nov Odlok o ustanovitvi Javnega zavoda Knjižnica Laško, ki sta ga sprejela občinska sveta obeh občin ustanoviteljic in je bil oktobra objavljen v Uradnem listu. Ob tem je bil skladno z zakonodajo ukinjen statut knjižnice.
- Na kadrovskem področju velja omeniti interventne oblike odsotnosti zaposlenih zaradi epidemije (varstvo otrok, čakanje na delo). Po več kot 10 letih je za drugo polovico leta zaposlenim spet pripadla delovna uspešnost, izplačanih pa je bilo tudi nekaj dodatkov za delo v rizičnih razmerah.
- Nakup knjižničnega gradiva je bil v 93 % izpeljan po načrtu, usklajenim glede na sredstva ministrstva. Načrtovali smo nakup 3.253 enot gradiva, realizirali pa 3.019. Nudili smo dostop do šestih elektronskih baz podatkov ter slovenskih e-knjig na portalu Biblos in zvočnih knjig na portalu Audibook. Nakup je bil malenkost višji od lanskega, žal pa je, glede na potrebe, še vedno prenizek.
- Odprtost knjižnic smo zaradi epidemije realizirali 80,3-odstotno (3.501 ura odprtosti namesto 4.361). S 1. 9. 2020 smo spremenili razpored odprtosti Knjižnice Laško - knjižnica je odtlej odprta ob sredah od 8.–19. ure in ob petkih od 8.–15. ure.
- Pri redni dejavnosti z uporabniki smo si za leto 2020 zastavili konkretne številčne cilje, in sicer:
 - da bomo imeli 4.650 aktivnih članov, doseženih je bilo 3.756 članov oz. 80,8 %,
 - da bo obisk zaradi izposoje znašal 70.000, doseženo je bilo 54.180 obiskov oz. 77,4 %,
 - da bo izposoja na dom znašala 172.000, dosežena je bila izposoja 139.110 enot oz. 80,9 %.Znižanje obiska in izposoje knjižničnega gradiva je pričakovano zaradi epidemije (gre tudi za podoben delež kot pri realizaciji odprtosti knjižnic). O težavah pri ugotavljanju in navajanju aktivnih članov smo že pisali v ustreznem poglavju, prav tako o razlogih za znižanje števila aktivnih članov.
- Načrtovali smo 34-42 prireditev za odrasle. Izvedli smo jih 18. Načrtovali smo 355 prireditev za otroke. Izvedli smo jih 184. Znižanje je objektivno zaradi epidemije, poudariti pa je treba, da bi bilo število še precej nižje, če se ne bi maksimalno angažirali za izvedbo prireditev tudi po epidemije, ko je to le bilo mogoče, čeprav je pogosto zahtevalo dodatne napore in močno oteženo organizacijo.
- Dejavnost Univerze za tretje življenjsko obdobje je bila zaradi epidemije močno okrnjena. UTŽO je obiskovalo 115 udeležencev, ki so bili v letu 2020 vključeni v 6 različnih krožkov, v okviru katerih se je zvrstilo 43 srečanj, opravljenih je bilo 90 ur, zabeležili pa smo 502 obiska.
- Aktivnosti na domoznanskem področju so bile močno okrnjene, opravljenega je bilo nekaj več internega dela kot sicer. Z razstavo smo obeležili 100-letnico smrti pionirja slovenske umetnostne zgodovine dr. Avgušтина Stegenška, temu jubileju primerne prireditve pa zaradi epidemije nismo izvedli. Začeli smo aktivnosti za vnos novih imen "znanih Laščanov" v spletni biografski leksikon.
- Pri strokovno tehničnih delih izpostavljam inventuro knjižnega gradiva v Knjižnici Radeče.
- Jeseni se je zaključil pripravljani del sodelovanja naše knjižnice pri za nas največjem projektu zadnjih let, ki smo mu lani namenili res veliko časa. 5. oktobra je začela redno delovati Posavska potujoča knjižnica (PPK) – na območju naše knjižnice za občino Radeče – postajališča Jagnjenica, Svibno, Vrholovo in Prevzgojni dom Radeče. Ob dnevu splošnih knjižnic smo vse sodelujoče

knjižnice pri Posavski potujoči knjižnici prejele s strani Združenja splošnih knjižnic nagrado za najboljši projekt na področju strokovnega dela splošnih knjižnic v l. 2020.

- V ožjem in širšem okolju utečeno sodelujemo s številnimi akterji in imamo vzpostavljene različne kanale za stike z javnostmi. Tudi lani smo vzpostavili nekaj pomembnih novih povezav. Sicer je bilo zaradi epidemije povezovanje v precejšnji meri okrnjeno in močno onemogočeno.
- Še naprej smo bili zelo aktivni v različnih strokovnih bibliotekarskih združenjih in komisijah na regijski in državni ravni, prav tako pa smo se intenzivno povezovali in sodelovali v lokalnem okolju. Poseben način in intenzivnost sodelovanja pomeni projekt Posavski bibliobus.

5 DOSEGANJE CILJEV V PRIMERJAVI S PRETEKLIM LETOM

Tabela: Primerjava kazalnikov uspešnosti v letih 2019 in 2020

Kazalniki uspešnosti	2019	2020	%
Število aktivnih članov (BibSist)	4.599	3.756	-18,4
Število obiskov zaradi izposoje na dom	69.667	54.180	-22,3
Število obiskov v čitalnici	23.340	7.763	-67
Število obiskov zaradi izposoje na dom in v čitalnici	93.007	61.943	-33,4
Izposoja knjižničnega gradiva na dom	171.551	139.110	-18,9
Izposoja v čitalnici	38.275	12.738	-61,1
Izposoja na dom in v čitalnici	209.826	151.848	-27,7
Število vseh prireditvev (brez razstav)	400	202	-49,5
Število prireditvev za mlade	356	184	-48,3
Število prireditvev za odrasle	44	18	-59,1
Število obiskov vseh prireditvev	10.471	4.297	-59
Obisk prireditvev za mlade	8.151	3.437	-58
Obisk prireditvev za odrasle	2.320	860	-62,9
Prirast gradiva	3.328	3.216	-3,4
Nakup gradiva	2.930	3.019	+3,0

Tabela: Podrobnejša primerjava nekaterih kazalnikov s predhodnim letom

	OBISK			IZPOSOJA		
	2019	2020	obisk na prebivalca 2020	2019	2020	izposoja na prebivalca 2020
Laško	54.378	36.426	4,0	127.321	90.719	10,1
Radeče	21.233	14.271	3,5	44.817	33.374	8,1
Rimske Toplice	13.721	9.281	4,8	30.367	23.699	12,3
Jurklošter	976	687	0,9	1.582	980	1,4
Šentrupert	1.107	554	0,8	2.528	1.303	1,8
Zidani M.	1.592	673	0,9	3.211	1.505	2,2
SKUPAJ	93.007	61.892	3,6	209.826	151.580	8,8

Prirast knjižničnega gradiva se je glede na l. 2019 znižal za 3,4 %, nakup pa se je zvišal za 3,0 %.

Število aktivnih članov se je v znižalo za 18,4 %.

Obisk knjižnice zaradi izposoje na dom in čitalnice se je skupno znižal za 33,4 % (v Laškem za 33,1 %, Radečah za 32,8 %, Rimskih Toplicah za 32,4 % in izposojevališčih za 47,9 %).

Izposoja na dom skupaj s čitalnico se je znižala za 27,8 % (v Laškem za 28,8 %, Radečah za 25,6 %, Rimskih Toplicah za 22 % in izposojevališčih za 48,3 %).

Število vseh prireditvev skupaj se je v letu 2020 znižalo za 49,5 %, obisk pa za 59 %.

6 GOSPODARNOST IN UČINKOVITOST POSLOVANJA GLEDE NA STANDARDE IN NEKATERA SLOVENSKA POVPREČJA

Knjižnica Laško dosega Strokovne standarde in priporočila za splošne knjižnice (za obdobje 2018–2028) **v sledečih deležih:** pri prostorih okrog 50 % (2.064 m²), pri zaposlenih 63 % (14,5), pri zalogi knjižničnega gradiva je standard dosežen, pri prirastu letnih novosti 67,3 % (250 knjig na 1.000 prebivalcev = 4.315) in odprtosti knjižnic 100 % (če ne upoštevamo izposojevališč, ki so posebna organizacijska oblika kot postajališča premične zbirke). Standard govori o 40-odstotni včlanjenosti občanov. Dosegamo ga v 54,5 % (BibSist). Dejanska uporaba knjižnice s strani občanov je prek prireditvev, izposoje prek družinskih članov in še uporabe drugih storitev, ki se računalniško ne evidentirajo, precej višja.

Letos ne navajamo primerjave podatkov o opravljenem delu slovenskega knjižničarja v letu 2019 in našega v lanskem letu, ker je zaradi lanskega leta situacije primerjava nesmiselna. Skupnih statističnih podatkov na nivoju države za l. 2020 še ni, tako da bomo primerjavo naših in slovenskih podatkov za l. 2020 predstavili naknadno.

Seveda pa številke ne povedo vsega, še sploh za lansko leto, ki je bilo res posebno zaradi objektivnih okoliščin. Številne dejavnosti so bile onemogočene, zato je težko ocenjevati učinkovitost. Poleg tega zaradi ukrepov večina postopkov zahteva več časa, energije in posledično tudi finančnih sredstev kot sicer za enak ali celo manjši učinek. Kot pa smo omenili že v katerem izmed predhodnih poglavij, velja še enkrat izpostaviti, da smo zaposleni v danih okoliščinah s predanostjo poklicu in stroki ter angažmajem iskali rešitve, da smo s čim več oblikami knjižnične dejavnosti tudi v času epidemije prihajali nasproti našim uporabnikom in občanom. Naše naloge so zakonsko določene, in ker verjamemo, da ima naše delovanje pozitiven učinek na širšo družbo (to je v zaostrenih razmerah še posebej prišlo do izraza), jih opravljamo požrtvovalno in prizadevno. Tudi mi smo bili lani prvič soočeni s takšno situacijo in tovrstnimi zunanji omejitvami, ki so krojile naše delo, in zagotovo naš odziv ni bil optimalen. Ocenjujemo pa, da je bil dober, in tudi če se primerjamo z drugimi slovenskimi splošnimi knjižnicami, lahko rečemo, da je bil naš angažma za opravljanje zakonsko določenih nalog in našega poslanstva nadpovprečen.

7 OCENA DELOVANJA SISTEMA NOTRANJEGA NADZORA

V zavodu obstajajo ločenost funkcij odobravanja, evidentiranja in izvajanja, interna pravila v večjem delu poslovanja in delovanja knjižnice, imamo redne sestanke s poročanji. Izvajamo notranjo kontrolo poslovanja. V letu 2020 je bil sprejet nov Odlok o ustanovitvi JZ Knjižnica Laško ter nova ocena tveganja in izjava o varnosti (zaradi epidemije).

Še vedno obstajajo velika tveganja na nekaterih področjih v zvezi s prostori, manjša tudi na kadrovskem področju in pa pri financiranju.

8 POJASNILA NA PODROČJIH, KJER NISO BILI DOSEŽENI CILJI

Kot je razvidno že iz predhodnih poglavij, ni bil realiziran tako rekoč noben številčno opredeljen cilj, kar ne potrebuje dodatnih pojasnil, saj gre za izpad odprtosti in onemogočen stik z uporabniki. Zaradi tega tudi niso bili v celoti realizirani cilji, vezani na neposredno dejavnost z uporabniki (bibliopedagoško delo, prireditvena dejavnost, UTŽO ipd.).

Izmed drugih področij omenimo, da nismo pripravili strateškega načrta za obdobje 2020-24, na kar je tudi vplivala nejasna trenutna in prihodnja situacija v zvezi z epidemijo. Poleg tega so v končni fazi priprave oz. sprejemanja pomembni nacionalni dokumenti, ki določajo knjižnično dejavnost (nov pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, nova strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic) in je smiselno slediti njihovih določilom oz. usmeritvam. Svet Knjižnice je soglašala, da nov strateški načrt pripravimo do konca leta 2021.

Prostorska stiska v Laškem je vedno bolj izrazita, rezultatov na področju dodatnih oz. večjih prostorov v lanskem letu, tudi zaradi objektivne situacije, ni bilo. Nujnost angažiranja na tem področju je v letošnjem letu tako še večja.

Izpostavili bi tudi, da nismo opravili nekaterih obsežnejših internih strokovno-urejevalnih in strokovno-tehničnih del. Kljub manj dejavnostim in zaprtim knjižnicam je bilo namreč več odsotnosti zaposlenih zaradi vzrokov, neposredno vezanih na epidemijo, osnovno delo pa v novih razmerah zahteva veliko več časa, kar smo že poudarili.

9 NAŠA KNJIŽNICA V OKOLJU

Razmišljanja, ki smo jih v prejšnjih poslovnih poročilih nanizali v tem poglavju, – npr. glede klasičnih knjižničnih storitev in uvajanja novih, skrbi za celotno knjižnično mrežo, pomena sodelovanj, domoznastva, dejavnosti Univerze za tretje življenjsko obdobje, kompetentnosti zaposlenih in vključevanja v strokovno okolje ter še glede marsičesa – seveda še vedno držijo, a v luči epidemije dobijo nek povsem drug smisel oz. težo.

Splošna knjižnica je osrednja ustanova svojega okolja – to je kriza še posebej izpostavila. Že drži, da se vrednosti nečesa zavemo, šele ko tega nimamo, in prav to spoznanje smo s strani naših uporabnikov in obiskovalcev intenzivno doživljali skoraj vse leto, od začetka epidemije naprej. Samoumevnost palete naših dejavnosti se je v trenutku razblinila in v večjem delu leta, ko smo za uporabnike v fizičnem smislu izvajali večinoma zgolj izposojajo gradiva, smo doživljali predvsem dvoje. Najprej, izredno hvaležnost z njihove strani, da so knjižnice – kakor koli že, pa vendarle – odprte, da se trudimo prilagajati in biti v delovanju zanje vselej na zgornjem robu dovoljenega, da si lahko pridejo izposoditi knjižnično gradivo in po košček človeškega stika, čeprav to, strogo gledano, zaradi ukrepov ni (bilo) zaželeno. Na drugi strani pa smo bili deležni močnih želja uporabnikov po izvajanju naših dejavnosti, kar smo uresničevali, kolikor je le bilo mogoče: s prireditvami na vrtu, dvorišču, pred vhodom v knjižnico, celo v cerkvi (da smo le zadostili zahtevnim navodilom). Naši mladinski knjižničarki sta šli na teren po podružničnih šolah in vrtcih junija, takoj, ko je bilo to mogoče, izvedli smo celoten poletni program in kot edini v Sloveniji zaključili akcijo Poletni bralci s prireditvama, ki se ju je udeležilo prek 150 otrok.

Vsaka kriza ima smisel, če nas kaj nauči. V knjižnici se nam je v njej potrdilo prepričanje, kako **veliko knjižnična javna storitev pomeni občanom**. V določenih obdobjih leta smo bili edina odprta ustanova v občini in iz dneva v dan smo doživljali dejstvo, da je obisk knjižnice za naše uporabnike morda majhen, a pomemben kamenček v mozaiku njihovih življenj. In še eno spoznanje je pomembno: kako **velikega pomena v lokalni skupnosti je javen, odprt prostor, ki je dostopen vsem občanom in so v njem vsi dobrodošli**. Predvsem zato moramo potrebe Knjižnice Laško po večjih prostorih vsi jemati skrajno resno.

Glede na povedano, si moramo priznati še nekaj – **bistvo poslanstva in delovanja splošne knjižnice je fizični oz. osebni stik z uporabniki**. Kljub intenzivnemu komuniciranju v e-okolju in veliki rasti uporabe e-knjižnice je, še posebej v enomesečnem popolnem zaprtju knjižnice, to v celoti prišlo do izraza. Slogan lanskega tedna slovenskih splošnih knjižnic konec novembra je bil **Blizu ljudem**. Ta občutek bližine se nam je zaposlenim v knjižnici kljub fizični oddaljenosti od naših uporabnikov lani še dodatno okrepil in je povsem v nasprotju s številnimi delitvami v naši družbi. Pri naši dejavnosti in vsakodnevnem delu smo, čeprav smo uradna inštitucija, na isti strani z občani, smo skupaj in smo za njih.

Kljub epidemiji in občutno nižjim številčnim podatkom našega dela bom nanizal nekaj ilustrativnih poudarkov, saj so glede na vse okoliščine precej pomenljivi. Lani so imele vse naše knjižnice (osrednja knjižnica v Laškem, krajevni knjižnici v Rimskih Toplicah in Radečah ter izposojevališča v Jurkloštru, Šentrupertu in Zidanem Mostu ter delež PPK na postajališčih v radeški občini) skupno **3.756 aktivnih članov**, kar pomeni, da je bilo formalno aktivnih v naših knjižnicah skoraj **22 % občanov**. **Knjižnice so bile odprte 3.501 uro, in sicer 248 dni v letu**. Beležili smo cca **66.700 fizičnih obiskov** (tudi tu je dejanska številka višja), kar pomeni cca **270 vsak dan** (ko so bile knjižnice odprte). **Izposojenih oz.**

uporabljenih je bilo malo manj kot 152.000 enot knjižničnega gradiva, za katerega bi občani po naši povprečni lanski nabavni ceni na enoto (vključujoči popuste) **plačali 3.370.000 eur**. Organizirali smo **202 prireditvi za odrasle in otroke**, ki jih je **obiskalo 4.215 občanov**. Ob tem je bilo izvedenih tudi **43 srečanj** v sklopu **Univerze za tretje življenjsko obdobje**, pri čemer smo zabeležili cca **502 obiska**.

direktor Knjižnice Laško
Matej Jazbinšek

Matej Jazbinšek

Priloga:
Obrazložitev investicij Knjižnice Laško v letu 2020

Tabela: Investicije Knjižnice Laško v letu 2020

Investicije in investicijsko vzdrževanje	Občina Laško	Občina Radeče	Lastna sredstva Knjižnice Laško	Skupaj
Vsa sredstva skupaj	8.000,00	800,00	1.216,11	10.016,11

Namenska sredstva Občine Laško v višini **8.000 EUR** smo namenili za Knjižnico Laško (klimatska naprava, 4 računalniki za zaposlene) in za Knjižnico Rimske Toplice (razkuževalni aparat in manjši hladilnik). Sredstvom Občine Laško smo dodali lastna sredstva (na strani Laškega) v višini **907,31 EUR** za 1 računalnik za zaposleno v Rimskih Toplicah.

S sredstvi Občine Radeče v višini **800,00 EUR** smo nabavili 1 računalnik za zaposleno v Radečah. Sredstvom Občine Radeče smo dodali lastna sredstva (na strani Radeč) v višini **308,80 EUR** za razkuževalni aparat, manjši hladilnik in manjši delež nakupa računalnika za zaposleno.

V letu 2020 ni bilo razpisa MK za nabavo IKT-opreme.

RAČUNOVODSKO POROČILO

BILANCA STANJA na dan 31. 12. 2020

SREDSTVA

A) DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU

Konti skupine 00,01,04,05

V letu 2020 sta Knjižnica Laško in Knjižnica Radeče skupaj kupili za 10.016,11 EUR novih opredmetenih osnovnih sredstev v razredu 0. V to vrednost ni vključen nakup knjižnega in neknjižnega gradiva.

Knjižnica Laško je v letošnjem letu nabavila za 7.798,51 EUR osnovnih sredstev. Kupila je 4 nove HP računalnike, posamezen računalnik je znašal približno 800 EUR. Večji nakup je predstavljala nova klimatska naprava Airwell, sestavljena iz dveh enot, za katero je knjižnica odštela 4.412,13 EUR. Za nakup vseh opredmetenih sredstev smo prejeli namenska denarna sredstva od Občine Laško.

Za **Knjižnico Rimske Toplice** smo v letu 2020 kupili hladilnik Cube 50, manjši nakup v vrednosti 91,38 EUR je predstavljal razkuževalni aparat, ki stoji pri vhodu v knjižnico. Oboje smo kupili z namenskimi sredstvi Občine Laško, medtem ko smo računalnik Lenovo skupaj s SSD diskom skoraj v celoti kupili z lastnimi sredstvi.

Tako je sredstva za nabavo osnovnih sredstev v vrednosti 8.000 EUR prispevala Občina Laško, preostanek nabavne vrednosti osnovnih sredstev pa smo v Laškem pokrili s tekočimi lastnimi sredstvi v vrednosti 907,31 EUR, in sicer v obliki stroška amortizacije na 46.

Za **Knjižnico Radeče** smo v letu 2020 kupili osnovna sredstva v vrednosti 1.108,80 EUR. S sredstvi Občine Radeče v vrednosti 800 EUR smo nabavili nov računalnik Lenovo, ki smo ga skupaj s SSD diskom delno krili tudi z lastnimi sredstvi. Z lastnimi sredstvi na strani Radeč smo krili še razkuževalni aparat v vrednosti 91,38 EUR in hladilnik Cube v vrednosti 101,92 EUR.

Vrednost letošnje nabave osnovnih sredstev v Radečah je tako krila Občina Radeče z namenskimi sredstvi za investicije v znesku 800 EUR, preostanek v vrednosti 308,80 EUR pa smo pokrili s tekočimi lastnimi sredstvi knjižnice Radeče.

V letošnjem letu nismo nabavljali neopredmetenih osnovnih sredstev v obliki računalniških programov oz. licenc v razredu 0.

V Laškem smo **odpisali opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva** v skupni nabavni vrednosti 349,10 EUR. Vsa sredstva so bila že v celoti amortizirana in niso več izkazovala sedanje vrednosti. Odpisali smo računalniški program Reflection in dva vrtiljaka.

V Radečah pa smo v letošnjem letu odpisali Čitalec kod Gryphon in eno čitalniško mizo, ki je bila dotrajana, tudi ta sredstva so bila v celoti amortizirana.

Tudi v letu 2020 nadaljujemo z vodenjem knjig in neknjižnega gradiva v razredu 0, med opredmetenimi osnovnimi sredstvi – drobnim inventarjem s 100 % odpisom. Iz tega razloga to gradivo ni neposredno razvidno v realizaciji, ki spremlja skupini prihodkov na 76 in odhodkov na 46. V realizaciji ostaja razviden tisti del nabave knjižničnega gradiva, ki se nanaša na časopise in revije ter zakup podatkovnih baz.

Z istim razlogom tudi namenska sredstva oz. dotacije ministrstva in obeh občin za nabavo knjižnega in neknjižnega gradiva za ta del gradiva spremljamo v skupini 98. Medtem ko v realizaciji na prihodkih skupine 76 še vedno ostaja pripadajoč del dotacij za nabavo revij in podatkovnih baz, ki jih vodimo kot strošek poslovnega leta v skupini 46.

Razliko med pridobljenimi dotacijami in večjo nabavo knjižnega in neknjižnega gradiva krijemo s tekočimi lastnimi sredstvi, ki so del lastnih prihodkov skupine 76, zato to razliko nabave iz lastnih virov obliki stroškov amortizacije umestimo med odhodke na 46. Zaradi lažjega spremljanja nabave knjižnega in neknjižnega gradiva smo pod tabelo realizacije pripravili dodatno tabelo, ki se nanaša na nabavo in financiranje knjig, neknjižnega gradiva in investicij v osnovna sredstva.

V letu 2020 se je **nabava knjig in neknjižnega gradiva** nekoliko zvišala glede na lansko leto, in sicer je znašala 57.525,92 EUR. Knjižnica Laško je nakupila gradivo v skupni vrednosti 43.770,80 EUR, Knjižnica Radeče pa v vrednosti 13.755,12 EUR. Občina Laško je za knjižno in neknjižno gradivo prispevala denarna sredstva v vrednosti 25.057,89 EUR, Občina Radeče pa 8.803,20 EUR. Prav tako nam je Ministrstvo za kulturo namenilo nekoliko več sredstev za knjižno in neknjižno gradivo (v razredu 0) kot leto prej, in sicer za Laško 14.615,31 EUR, za Radeče pa 4.951,92 EUR. Z lastnimi sredstvi smo letos kupili za 4.097,60 EUR knjižnega in neknjižnega gradiva v Laškem, kar izkazujemo v obliki stroška amortizacije v skupini 46. Za knjižnico v Radečah pa lani nismo namenili lastnih sredstev za nakup knjižničnega gradiva.

Izvedli smo tudi vsakoletni **odpis knjižnega in neknjižnega gradiva**, v skoraj podvojeni vrednosti glede na lansko leto, v skupnem znesku 9.701,78 EUR. Odpisano gradivo smo ocenili kot zastarelo ali poškodovano. Na strani Laškega smo odpisali za 7.118,08 EUR gradiva, na strani Radeč pa za 2.583,70 EUR tega gradiva.

Med osnovna sredstva oz. drobni inventar smo tako po vseh nabavah in odpisih skupno zavedli **povečanje nabavne vrednosti zaloge knjig** z lanskimi 1.378.546,05 EUR na letošnjih 1.427.425,23 EUR in **znižanje zaloge neknjižnega gradiva** z 94.193,29 EUR na 93.138,25 EUR.

V enaki vrednosti smo na drugi strani povečali vrednost popravka vrednosti zaloge knjig in neknjižnega gradiva. Tako je sedanja vrednost drobnega inventarja enaka 0.

Vrednost razreda 0, ki je enaka vrednosti sklada sredstev v upravljanju v podskupini **980** in predstavlja naše obveznosti za osnovna sredstva v razredu 0, se je ob novih nabavah in odpisih ter obračunani amortizaciji skupno zmanjšala s 405.600,44 EUR na 396.947,82 EUR.

Obračunana skupna **amortizacija** iz registra osnovnih sredstev v znesku 18.668,73 EUR (17.048,15 EUR za stroškovno mesto Laško in 1.620,58 EUR za Radeče) je na strani Laškega v znesku 16.140,84 EUR delno bremenila sklad sredstev v upravljanju (v skupini 98) in ga zmanjšala za to razliko. Preostanek 907,31 EUR smo pustili v obliki stroška amortizacije na 46, in to v znesku, za katerega smo kupili opremo s tekočimi lastnimi sredstvi. Enako smo na strani Radeč bremenili radeški sklad v znesku 1.311,78 EUR, preostanek amortizacije v znesku 308,80 EUR pa smo pustili na stroških v vrednosti nabave opreme iz lastnih sredstev Radeč.

Na dan 31. 12. 2020 je **nabavna vrednost** vseh opredmetenih in neopredmetenih osnovnih sredstev iz registra osnovnih sredstev za Laško in Radeče skupaj znašala 787.808,42 EUR, **sedanja vrednost**, ki je enaka tudi vrednosti v podskupini **980**, pa 396.947,82 EUR. Sedanja vrednost sredstev v upravljanju Občine Laško znaša 392.868,27 EUR, Občine Radeče pa 4.079,55 EUR.

V skupino 98 - obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje vštevamo tudi **presežke prihodkov preteklih let** v podskupini **985**, ki so v letu 2020 skupno znašali 14.530,83 EUR in predstavljajo dodaten vir za nakup osnovnih sredstev. Podrobneje jih bomo razdelili v razdelku D tega poročila. Skupaj s presežki preteklih let skupina **98** izkazuje skupno stanje 411.478,65 EUR (za primerjavo z lanskim letom, ko je bilo stanje 419.526,79 EUR). To so naše celotne obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje od obeh občin.

B) KRATKOROČNA SREDSTVA; RAZEN ZALOG IN AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

Konti skupine 10, 11,12,17,19

Stanje gotovine v vseh treh blagajnah **skupine 10**: Laško, Rimske Toplice in Radeče, ki jih knjigovodsko vodimo dnevno, je na dan 31. 12. 2020, znašalo 194,55 EUR.

Stanje denarnih sredstev na računih v **skupini 11** pa je na skupnem transakcijskem računu znašalo 35.458,91 EUR.

V **skupini 12** smo ob koncu leta 2020 izkazovali kratkoročne terjatve do kupcev v vrednosti 175 EUR. Kratkoročne terjatve do posrednih in neposrednih proračunskih uporabnikov v **skupini 14** pa so skupno znašale 30.838,80 EUR. Te terjatve v celoti predstavljajo terjatve do Občine Laško in Občine Radeče za decembrske plače, redno delovno uspešnost, dodatek za delo v tveganih razmerah in preostanek refundacije za decembrske materialne stroške.

V **skupini 17** smo ob koncu leta 2020 izkazovali kratkoročne terjatve do državne institucije Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Republike Slovenije – ZPIZ, ki se vodi ločeno od ostalih proračunskih uporabnikov. Kratkoročne terjatve do tega zavoda izkazujemo z naslova invalidnine za zaposleno Ano Jančič v vrednosti 2.028,18 EUR, medtem ko smo 1.380,75 EUR terjatev izkazovali do Zavoda za zaposlovanje RS z naslova varstva otrok in čakanja na delo zaradi epidemije.

Aktivne časovne razmejitve v **skupini 19** v znesku 325,11 EUR se nanašajo predvsem na vnaprej plačane stroške naročin nekaterih revij in časopisov ter na plačane stroške zavarovalnih premij, ki niso vezane na koledarsko leto.

Stanje vseh kratkoročnih sredstev v razredu 1, ki ga sestavljajo vse našteje skupine 10, 11, 12, 17, 19, je tako ob koncu leta 2020 znašalo 70.351,79 EUR.

Skupna vrednost vseh sredstev v bilanci stanja oz. aktiva (razred 0 in 1) znaša 467.299,61 EUR.

OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV

C) KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IN PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

Konti skupine 21, 22, 24 in 29

Skupne kratkoročne obveznosti **razreda 2** so ob koncu leta 2020 znašale 55.820,96 EUR.

Velik del teh obveznosti so predstavljale obveznosti do zaposlenih v **skupini 21**, in sicer v znesku 27.195,76 EUR za decembrske plače. Preostalo glavnino kratkoročnih obveznosti v **skupini 22** pa smo ob koncu leta dolgovali različnim dobaviteljem v skupnem znesku 21.544,71 EUR.

Če izpostavimo nekaj naših večjih dobaviteljev, smo največ, 9.183,63 EUR, dolgovali podjetju Cerob d.o.o. za pleskanje celotne stavbe Knjižnice Laško in zunanje popravilo fasade. Podjetju Teal d.o.o. smo za nakup računalnikov ob koncu leta dolgovali 2.709,29 EUR, podjetju Adriaplin za ogrevanje stavbe v Laškem 1.671,61 EUR, podjetju Betax pa 1.121,85 EUR za nabavo folije za ovijanje knjižnega gradiva.

Omenimo lahko tudi nekatere večje dobavitelje knjižničnega gradiva, do katerih smo izkazovali dolg, npr. do podjetja Mladinske knjige trgovine d.o.o. 1.240,87 EUR, Buče d.o.o. 633,20 EUR, Avrore AS d.o.o. 556,78 EUR in podjetja Primus d.o.o. znesek 577,10 EUR.

Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja v **skupini 23** so konec leta skupno znašale 202,94 EUR, pri čemer gre v glavnem za obveznosti do naših pogodbenih delavcev v izposojevališčih Zidani Most, Jurklošter in Šentrupert.

Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta so obveznosti do posrednih in neposrednih proračunskih uporabnikov v **skupini 24** in so skupaj znašale 255,05 EUR. Ministrstvu za javno upravo – MJU smo ob koncu leta tako dolgovali 32 EUR, Upravi za javna plačila RS – UJP 13,36 EUR, Občini Laško za režijske stroške 163,87 EUR, Slovenski kinoteki 32,82 EUR in manjše zneske za medknjižnično izposajo Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru ter Pedagoški fakulteti v Ljubljani.

Ob koncu leta 2020 smo izkazovali tudi PČR - pasivne časovne razmejitve v **skupini 29**, ki predstavljajo odložene prihodke v znesku 6.622,50 EUR, za katere smo vnaprej pridobili denarna sredstva, a jih njihovo priznavanje uvršča med poslovne koristi prihodnjega obdobja. Govorimo o vnaprej zaračunanih članarinah in izletih v zvezi z Univerzo za tretje življenjsko obdobje, ki so vezane na študijsko leto, saj se bo del teh aktivnosti izvajal tudi v letu 2021. Uporabniki storitev univerze članarino in določene druge stroške plačajo v enkratnem znesku in koristijo v obeh letih.

D) LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI

Konti skupine 98 (980 in 985)

Skupino 98 predstavljajo obveznosti za sredstva, prejeta v upravljanje od obeh ustanoviteljev, Občine Laško in Občine Radeče ter znašajo skupno 411.478,65 EUR EUR (lansko leto za primerjavo 419.526,79 EUR).

Skupino 98 sestavljata sklad sredstev v upravljanju (podskupina 980) v znesku 396.947,82 EUR, ki vrednostno ustreza sedanji vrednosti vseh opredmetenih in neopredmetenih osnovnih sredstev v razredu 0 (vključno s sedanjo vrednostjo vseh knjig in neknjižnega gradiva) ter nerazporejen presežek prihodkov preteklih let (podskupina 985) v vrednosti 14.530,83 EUR.

Presežek prihodkov preteklih let nam zagotavlja fond oz. rezervo, v katero se stekajo vsakoletni presežki ob koncu poslovnega leta. Namen teh presežkov je, da z njimi lahko pokrивamo morebitno tekočo izgubo poslovnega leta in nabavljamo osnovna sredstva, za katera nismo prejeli ustreznih namenskih sredstev v obliki dotacij. Tovrstno pokrivanje nakupa osnovnih sredstev sorazmerno zmanjšuje rezervo oz. kumulativni presežek prihodkov preteklih let podskupine 985, a se mu ob prenosu pozitivnega poslovnega rezultata istočasno pripiše tudi vrednost ugotovljenega presežka prihodkov ob koncu leta.

Znotraj presežka prihodkov preteklih let v letu 2020 odpade na Laško 11.557,80 EUR presežka, na Radeče pa 2.973,03 EUR presežka, skupno torej 14.530,83 EUR. V letu 2020 s tega naslova nismo pokrivali nabave osnovnih sredstev. Namesto tega smo nabave preko stroška amortizacije pokrili s tekočimi lastnimi sredstvi v skupini 76, v znesku 907,31 EUR v Laškem in v Radečah 308,80 EUR. Gre za blagajniške izkupičke od prodaje vrečk, publikacij, zamudnin, članarin, fotokopiranja itd.

V letu 2020 je knjižnica za nakup novih opredmetenih osnovnih sredstev od Občine Laško prejela namenska sredstva za investicije v znesku 8.000 EUR in od Občine Radeče 800 EUR. Presežne nabave pa smo pokrili z omenjenimi tekočimi lastnimi sredstvi.

Od Ministrstva za kulturo, kot že zadnjih nekaj let, tudi letos nismo prejeli dodatnih sredstev za nakup IKT opreme.

Skupna vrednost obveznosti do virov sredstev oz. pasiva v bilanci stanja je 467.299,61 EUR in je vrednostno enaka aktivni.

IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV – DOLOČENIH UPORABNIKOV

A) PRIHODKI

Konti podskupin 760,761

Celotni prihodki doseženi v letu 2020 so znašali 353.838,18 EUR (Laško 281.445,23 EUR in Radeče 72.392,95 EUR). To je tudi vrednost pravilno izkazanih prihodkov na AJPEŠ-u. V to vrednost ni vključen velik del denarnih dotacij za knjige in neknjižno gradivo ter ostale investicije, ki jih prejemo od obeh občin in Ministrstva za kulturo ter se morajo voditi v

skupini 98 kot namenska sredstva. Zato za bolj enostavno primerjavo s celotnimi načrtovanimi sredstvi za leto 2020 v ta namen združujemo podatke iz skupine 76 in 98.

Tako ugotovimo, da so **celotna denarna sredstva**, pridobljena v letu 2020, znašala 416.066,50 EUR (Laško 329.118,43 EUR in Radeče 86.948,07 EUR) in so bila na strani obeh občin nižja od načrtovanih 429.765,10 EUR (Laško 332.115,26 EUR in Radeče 97.649,84 EUR). Zaradi nepričakovanih razmer, ki jih je prinesla epidemija virusa covid-19 po vsem svetu, se je morala na nastalo situacijo prilagoditi tudi naša knjižnica, in sicer v vseh svojih enotah. Tako nismo izvedli večine načrtovanih prireditev za otroke in odrasle. Za več kot 10.000 EUR razlike pa prihaja tudi na strani Radeč, kjer določene operativne stroške, ki nastajajo zaradi uvedbe Posavske potujoče knjižnice – bibliobusa, Občina Radeče krije neposredno upravljavki Valvasorjevi knjižnici Krško. Tako teh prihodkov in odhodkov ne vodimo v naših bilancah (in to bomo v tem letu popravili tudi pri načrtovanju).

Največji prihodek predstavljajo dotacije iz proračuna **Občine Laško** v znesku 294.881,16 EUR. Ta znesek vključuje namenske dotacije za knjige, neknjižno gradivo in revije v skupnem znesku 30.000 EUR, sredstva za plače v višini 212.918,77 EUR in sredstva pridobljena za pokritje materialnih stroškov v višini 51.000 EUR. V ta skupni znesek so vključena še dodatna sredstva za prireditve v vrednosti 962,39 EUR, ki smo jih v letu 2020 uspešno izvedli, niso pa vključene dotacije za investicije v opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva v znesku 8.000 EUR, slednje se izkazujejo v skupini 98, poleg namenskih sredstev za knjige in neknjižno gradivo. Vseh sredstev Občine Laško je bilo skupaj torej za 302.881,16 EUR.

Prihodki Občine Radeče so v tem letu znašali 78.161,47 EUR in so bili v glavnem namenjeni plačam (55.970,54 EUR), knjižničnemu gradivu (10.000 EUR) in materialnim stroškom (11.190,93 EUR). V ta znesek so vključena tudi dodatna sredstva za pokritje določenih neposredno naših stroškov za potrebe Posavske potujoče knjižnice v višini 1.000 EUR. Od Občine Radeče pa smo letos prejeli še dodatna namenska sredstva za nakup investicij v višini 800 EUR. Tako smo v letošnjem letu od Občine Radeče prejeli 77.097,74 EUR. Tudi tu omenimo, da se namenska sredstva za nakup knjig in neknjižnega gradiva ter za investicije sicer vodijo v skupini 98 in da sredstva, prejeta neposredno za delovanje Posavske potujoče knjižnice, računovodsko vodi Valvasorjeva knjižnica Krško.

Poleg navedenega je knjižnica od **Ministrstva za kulturo** prejela pogodbeno sredstva za knjižno in neknjižno gradivo v skupnem znesku 22.677 EUR, kar je nekoliko več kot v lanskem letu. Knjižnica Radeče je tako za nakup knjižničnega gradiva s strani ministrstva prejela 5.669,25 EUR, Knjižnica Laško pa 17.007,75 EUR. Del teh sredstev – skupno 6.138,91 EUR, ki pokriva stroške revij in podatkovnih baz, izkazujemo v prihodkih skupine 76. Preostali del, ki se nanaša na knjige in neknjižno gradivo, pa v skupini 98 med namenskim sredstvi za nabavo osnovnih sredstev.

Doseženi skupni **lastni prihodki** v znesku 9.511,90 so bili znatno nižji od prvotno načrtovanih, prav tako lanskih, ki so znašali 11.871,55 EUR. Laško je ustvarilo le 7.194,55 EUR, Radeče pa 2.317,35 EUR, kar je primerljivo z lanskim obdobjem. Pridobljena lastna sredstva smo namenili nakupu knjižnega in neknjižnega gradiva ter pokritju razlike pri nabavi investicijskih

sredstev, za tisti del, za katerega nismo prejeli namenskih sredstev. Oboje smo v obliki stroška amortizacije vrnili v ustreznem znesku na stroške v skupini 46. Gre za lastne prihodke iz naslova članarin, zamudnin, opominov, kopiranja in prihodkov, pridobljenih s prodajo lastnih publikacij, promocijskih vrečk.

Prodaja vrečk in lastnih publikacij je edini tržni prihodek znotraj poslovanja Knjižnice Laško in Radeče. Lani jih je ustvarila le knjižnica v Radečah s prodajo vrečk v znesku 8 EUR.

Ločeno od lastnih prihodkov v realizaciji na strani Laškega izkazujemo še lastne prihodke z naslova **Univerze za tretje življenjsko obdobje - UTŽO**, saj smo v ta namen uvedli posebno prihodkovno in stroškovno mesto. Ti prihodki so v letu 2020 znašali le 2.034,97 glede na lani, ko so bili v višini 6.711,92 EUR in so bili pridobljeni z zaračunavanjem tečajev, izletov in članarin uporabnikom teh storitev. Tudi ta sredstva so bila okrnjena zaradi neizvedenih tečajev kot posledica epidemioloških razmer. 1.000 EUR smo znotraj prihodkov UTŽO pridobili še od Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport.

B) ODHODKI

Konti podskupin 460, 461, 462, 464, 465, 468

Celotni odhodki v izkazu uspeha za potrebe AJ PES so v letu 2020 znašali 353.194,56 EUR (Laško 281.112,62 EUR, Radeče 72.081,94 EUR odhodkov), vendar tu ni všteti odhodkov, ki se ne vodijo več v skupini 46, temveč v razredu 0, in sicer z naslova nabave investicij v vrednosti 8.800 EUR (stroške preostalih investicij krijejo tekoča lastna sredstva v skupnem znesku 1.216,11 EUR) ter odhodkov zaradi nabave knjig in neknjižnega gradiva v znesku 57.525,92 EUR (preostalo knjižno in neknjižno gradivo v znesku 4.097,60 EUR na strani Laškega krijejo lastna sredstva in se prikazujejo med odhodki v skupini 46).

Ugotovimo, da so **celotna porabljena denarna sredstva** v letu 2020 znašala 415.422,88 EUR, kar je manj kot lani (419.377,38) EUR in precej manj od načrtovanih 429.765,10 EUR. Razlogi so enaki kot pri razlagi prihodkov tega obdobja.

Porabljena denarna sredstva so na strani Laškega tako znašala 328.785,82 EUR, na strani Radeč pa 86.637,06 EUR. V te vrednosti so vključeni odhodki za nabavo celotnih osnovnih sredstev, pa tudi knjig in neknjižnega gradiva.

Največji strošek knjižnice predstavljajo plače in drugi osebni prejemki zaposlenih, ki znašajo 268.889,86 EUR (64,73 % celotnih stroškov). Sledijo stroški nabave knjižničnega gradiva v višini 68.592,58 EUR (16,51 % celotnih stroškov). Tako preostale stroške (18,76 % celotnih stroškov) predstavljajo programski, neprogramski stroški in stroški posameznih projektov.

C) POSLOVNI IZID

Razlika med celotnimi prihodki in odhodki, kot jih prikazuje AJPES, izkazuje skupen pozitiven poslovni rezultat oz. presežek prihodkov nad odhodki letošnjega leta v skupni vrednosti 643,62 EUR, na strani Laškega letos izkazujemo presežek v vrednosti 332,61 EUR, na strani Knjižnice Radeče pa presežek v višini 311,01 EUR.

Računovodsko ugotovljen presežek, ki smo ga v preteklih letih v celoti pripisali rezervi preteklih let na kontu 985 in povečali skupen presežek prihodkov preteklih let, smo v letu 2020 morali zmanjšati za ustrezen delež davka od dohodka pravnih oseb (DDPO). DDPO je v skupnem znesku znašal 39,14 EUR. Na strani Laškega je znižal pripis poslovnega rezultata k rezervi preteklih let na 303,25 EUR, na strani Radeč pa 301,23 EUR.

Skupni presežek preteklih let obeh občin se je tako zvišal na 14.530,83 EUR (občina Laško ima 11.557,80 EUR rezerv presežkov preteklih let, občina Radeče pa 2.973,03 EUR).

IZKAZ RAČUNA FINANCIRANJA DOLOČENIH UPORABNIKOV

Knjižnica Laško ni zadolžena, zato se na izkazu financiranja določenih uporabnikov izkazuje le letošnje *povečanje* denarnih sredstev na računih v višini 13.086,17 EUR. Povečanje denarnih sredstev je izkazano v Izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka (razlika med skupinama 79 in 49).

Pripravila:
Nina Mlakar, uni.dipl.ekon.

Laško, 25. 2. 2020

Številka: 051-0002/2021-1
Datum: 4. 3. 2021

OBČINSKI SVET OBČINE LAŠKO
Mestna ulica 2
3270 Laško

Zadeva: Vloga za izdajo soglasja k razporeditvi presežka prihodkov nad odhodki za leto 2020

Svet Knjižnice Laško je na svoji 2. seji, dne 3. 3. 2021, obravnaval tudi Letno poročilo Knjižnice Laško za leto 2020 in v zvezi s tem sprejel dva sklepa:

Sklep št. 1

Svet Knjižnice Laško sprejme Letno poročilo Knjižnice Laško za leto 2020 v predloženi vsebini.

Sklep št. 2

Svet Knjižnice Laško sprejme sklep, da se presežek prihodkov nad odhodki iz leta 2020 v višini 643,62 EUR v letu 2021 nameni za nabavo opredmetenih osnovnih sredstev.

Svet Knjižnice Laško predlaga Občinskemu svetu Laško, da izda soglasje k razporeditvi presežka prihodkov nad odhodki za leto 2020.

predsednica Sveta Knjižnice Laško

Barbara Rančigaj

Priloga:
Letno poročilo Knjižnice Laško za leto 2020

Poslano:
- Občinski svet Občine Laško, Mestna ulica 2, 3270 Laško